

GRUPA KAPITAŁOWA ORANGE POLSKA

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2015 ROKU SPORZĄDZONE WEDŁUG MIĘDZYNARODOWYCH STANDARDÓW SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ

---

15 lutego 2016 r.

Spis treści

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM.....	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	7

Informacje ogólne

1. Informacje ogólne	8
2. Oświadczenie o zgodności oraz podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	11
3. Segment operacyjny	12
4. Główne przejęcia, zbycia oraz zmiany w zakresie konsolidacji	13

Zysk operacyjny z wyłączeniem amortyzacji

5. Przychody	14
6. Koszty i przychody operacyjne	14
7. Zyski ze sprzedaży aktywów	15
8. Zysk ze sprzedaży Wirtualnej Polski S.A.	15

Aktywa trwałe

9. Utrata wartości	16
10. Wartość firmy.....	17
11. Pozostałe wartości niematerialne	17
12. Środki trwałe.....	18

Aktywa obrotowe oraz zobowiązania

13. Należności handlowe.....	19
14. Rezerwy	20
15. Zobowiązania handlowe, pozostałe zobowiązania i przychody przyszłych okresów	22
16. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	22

Instrumenty finansowe z wyłączeniem należności oraz zobowiązań handlowych

17.	Przychody i koszty finansowe	24
18.	Dług finansowy netto	25
19.	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, z wyłączeniem zobowiązań handlowych.....	25
20.	Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	26
21.	Instrumenty pochodne.....	26
22.	Wartość godziwa instrumentów finansowych.....	29
23.	Cele i polityka zarządzania ryzykiem finansowym	30

Podatek dochodowy

24.	Podatek dochodowy	36
-----	-------------------------	----

Kapitał własny i zarządzanie kapitałem

25.	Kapitał własny.....	37
26.	Zarządzanie kapitałem.....	38

Pozostałe noty objaśniające

27.	Nieujęte zobowiązania wynikające z zawartych umów	38
28.	Roszczenia, sprawy sądowe i zobowiązania warunkowe	39
29.	Transakcje ze stronami powiązanymi.....	42
30.	Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego	45
31.	Podstawowe zasady rachunkowości	45

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

(w milionach złotych, z wyjątkiem zysku na jedną akcję)

		<i>12 miesięcy</i>	
	<i>Nota</i>	<i>do 31 grudnia 2015</i>	<i>do 31 grudnia 2014</i>
		<i>(patrz Nota 2)</i>	
Przychody	5	11.840	12.212
Usługi obce	6.1	(6.271)	(6.113)
Koszty świadczeń pracowniczych	6.2	(1.713)	(1.874)
Pozostałe koszty operacyjne	6.3	(613)	(607)
Pozostałe przychody operacyjne	6.3	246	202
Zyski ze sprzedaży aktywów	7	71	57
Zysk ze sprzedaży Wirtualnej Polski S.A.	8	-	191
Koszty rozwiązania stosunku pracy	14	(129)	8
Amortyzacja	11,12	(2.871)	(3.073)
(Utworzenie)/odwrócenie odpisu z tytułu utraty wartości aktywów trwałych	9.3	12	(17)
Zysk operacyjny		572	986
Przychody odsetkowe	17	17	14
Koszty odsetkowe i pozostałe koszty finansowe	17	(216)	(303)
Straty z tytułu różnic kursowych, netto	17	-	(2)
Koszty dyskonta	17	(92)	(114)
Koszty finansowe, netto		(291)	(405)
Podatek dochodowy	24.1	(27)	(46)
Skonsolidowany zysk netto		254	535
Zysk netto przypisany właścicielom Orange Polska S.A.		254	535
Zysk netto przypisany udziałom nie dającym kontroli		-	-
Zysk na jedną akcję (w złotych) (podstawowy i rozwodniony)	31.5	0,19	0,41
Średnia ważona liczba akcji (w milionach) (podstawowa i rozwodniona)	31.5	1.312	1.312

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

(w milionach złotych)

		<i>12 miesięcy</i>	
	<i>Nota</i>	<i>do 31 grudnia 2015</i>	<i>do 31 grudnia 2014</i>
Skonsolidowany zysk netto		254	535
Pozycje, które nie zostaną przeniesione do wyniku			
Zyski/(straty) aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	16	9	(48)
Podatek dochodowy dotyczący pozycji, które nie zostaną przeniesione		(2)	9
Pozycje, które mogą być przeniesione do wyniku			
Zyski/(straty) z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	21	23	(90)
Podatek dochodowy dotyczący pozycji, które mogą być przeniesione		(4)	17
Inne całkowite dochody/(straty), netto		26	(112)
Całkowite dochody ogółem		280	423
Całkowite dochody ogółem przypisane właścicielom Orange Polska S.A.		280	423
Całkowite dochody ogółem przypisane udziałom nie dającym kontroli		-	-

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

(w milionach złotych)

	Nota	Na dzień 31 grudnia 2015	Na dzień 31 grudnia 2014 (patrz Nota 2)
AKTYWA			
Wartość firmy	10	3.940	3.940
Pozostałe wartości niematerialne	11	3.010	3.215
Środki trwałe	12	11.025	11.715
Należności handlowe	13	210	138
Instrumenty pochodne	21	89	70
Pozostałe aktywa		57	14
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	24.2	991	934
Aktywa trwałe razem		19.322	20.026
Zapasy		228	198
Należności handlowe	13	1.591	1.372
Instrumenty pochodne	21	33	21
Należności z tytułu podatku dochodowego		2	4
Pozostałe aktywa		126	164
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów		84	71
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	20	266	248
Aktywa obrotowe razem		2.330	2.078
SUMA AKTYWÓW		21.652	22.104
PASYWA			
Kapitał zakładowy	25.1	3.937	3.937
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej		832	832
Pozostałe kapitały rezerwowe		(103)	(119)
Zyski zatrzymane		7.309	7.746
Kapitał własny przypisany właścicielom Orange Polska S.A.		11.975	12.396
Udziały nie dające kontroli		2	2
Kapitał własny razem		11.977	12.398
Zobowiązania handlowe	15.1	767	866
Pożyczki od jednostki powiązanej	19.1	2.849	3.229
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	19.2	81	59
Instrumenty pochodne	21	125	148
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	16	251	345
Rezerwy	14	358	303
Przychody przyszłych okresów	15.3	59	47
Zobowiązania długoterminowe razem		4.490	4.997
Zobowiązania handlowe	15.1	2.130	2.006
Pożyczki od jednostki powiązanej	19.1	1.273	1.078
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	19.2	45	65
Instrumenty pochodne	21	9	-
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	16	188	179
Rezerwy	14	803	790
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		60	58
Pozostałe zobowiązania	15.2	191	131
Przychody przyszłych okresów	15.3	486	402
Zobowiązania krótkoterminowe razem		5.185	4.709
SUMA PASYWÓW		21.652	22.104

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

(w milionach złotych)

	Kapitał zakładowy	Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Pozostałe kapitały rezerwowe				Zyski zatrzymane	Kapitał własny przypisany właścicielom OPL S.A.	Udziały nie dające kontroli	Kapitał własny razem
			Straty z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	Straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	Podatek odroczony	Płatności w formie akcji				
Saldo na 1 stycznia 2015 roku	3.937	832	(106)	(137)	45	79	7.746	12.396	2	12.398
Całkowite dochody ogółem za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2015 roku	-	-	23	9	(6)	-	254	280	-	280
Dywidenda (patrz Nota 25.2)	-	-	-	-	-	-	(656)	(656)	-	(656)
Przeniesienie do zysków zatrzymanych (patrz Nota 25.3)	-	-	-	85	(16)	(79)	10	-	-	-
Pozostałe zmiany (patrz Nota 25.3)	-	-	-	-	-	-	(45)	(45)	-	(45)
Saldo na 31 grudnia 2015 roku	3.937	832	(83)	(43)	23	-	7.309	11.975	2	11.977
Saldo na 1 stycznia 2014 roku	3.937	832	(16)	(89)	19	79	7.867	12.629	2	12.631
Całkowite dochody ogółem za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014 roku	-	-	(90)	(48)	26	-	535	423	-	423
Dywidenda (patrz Nota 25.2)	-	-	-	-	-	-	(656)	(656)	-	(656)
Saldo na 31 grudnia 2014 roku	3.937	832	(106)	(137)	45	79	7.746	12.396	2	12.398

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

(w milionach złotych)

		12 miesięcy	
	Nota	do 31 grudnia 2015	do 31 grudnia 2014
DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA			
Skonsolidowany zysk netto		254	535
<i>Korekty uzgadniające zysk netto do środków pieniężnych z działalności operacyjnej</i>			
Zyski ze sprzedaży aktywów	7	(71)	(57)
Zysk ze sprzedaży Wirtualnej Polski S.A.	8	-	(191)
Amortyzacja	11,12	2.871	3.073
Utworzenie/(odwrócenie) odpisu z tytułu utraty wartości aktywów trwałych	9	(12)	17
Koszty finansowe, netto		291	405
Podatek dochodowy	24.1	27	46
Zmiana stanu rezerw i odpisów aktualizujących		(88)	(328)
(Zyski)/straty operacyjne z tytułu różnic kursowych i wyceny instrumentów pochodnych, netto		(3)	2
<i>Zmiana kapitału obrotowego</i>			
Zwiększenie stanu zapasów, brutto		(21)	(2)
Zwiększenie stanu należności handlowych, brutto		(298)	(281)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań handlowych		(154)	137
Zwiększenie stanu czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów i pozostałych należności		(49)	(28)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu przychodów przyszłych okresów i pozostałych zobowiązań		134	(81)
Otrzymane odsetki		17	14
Odsetki zapłacone i przepływy odsetkowe z instrumentów pochodnych, netto		(289)	(447)
Różnice kursowe otrzymane z instrumentów pochodnych, netto		4	4
Podatek dochodowy zapłacony		(76)	(65)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		2.537	2.753
DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA			
Zakup środków trwałych i wartości niematerialnych	11,12	(1.998)	(2.153)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań wobec dostawców środków trwałych i wartości niematerialnych		262	(79)
Różnice kursowe otrzymane z instrumentów pochodnych ekonomicznie zabezpieczających nakłady inwestycyjne, netto		8	5
Przychody ze sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych		143	100
Wpływy ze sprzedaży jednostek zależnych pomniejszone o środki pieniężne tych jednostek i koszty transakcyjne	4,8	8	371
Wydatki z tytułu nabycia jednostek zależnych pomniejszone o środki pieniężne tych jednostek		-	(2)
Leasing finansowy spłacony przez leasingobiorcę		10	9
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu pozostałych aktywów finansowych		(4)	3
Różnice kursowe otrzymane z pozostałych instrumentów pochodnych, netto		1	1
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(1.570)	(1.745)
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA			
Wykup obligacji		-	(2.969)
Zaciągnięcie długoterminowych kredytów i pożyczek		775	2.016
Spłata długoterminowych kredytów i pożyczek		(62)	(50)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek krótkoterminowych		(1.011)	814
Różnice kursowe otrzymane/(zapłacone) z instrumentów pochodnych zabezpieczających dług, netto		5	(120)
Wypłacona dywidenda	25.2	(656)	(656)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(949)	(965)
Zmiana stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych, netto		18	43
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych na początek okresu		248	205 ⁽¹⁾
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych na koniec okresu		266	248

⁽¹⁾ Zawiera 7 milionów złotych zaklasyfikowanych do aktywów przeznaczonych do sprzedaży.

1. Informacje ogólne

1.1. Grupa Kapitałowa Orange Polska

Orange Polska S.A. („Orange Polska” lub „Spółka” lub „OPL S.A.”), spółka akcyjna, powstała i rozpoczęła działalność 4 grudnia 1991 roku. Grupa Kapitałowa Orange Polska („Grupa”) składa się z Orange Polska i jej spółek zależnych. Akcje Orange Polska są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Grupa jest wiodącym dostawcą usług telekomunikacyjnych w Polsce. Grupa dostarcza komórkowe i stacjonarne usługi telekomunikacyjne, w tym połączenia głosowe, usługi przesyłu wiadomości i treści, dostęp do Internetu oraz telewizję. Ponadto, Grupa świadczy usługi ICT (*Information and Communications Technology*), usługi w zakresie dzierżawy łączy oraz inne usługi telekomunikacyjne o wartości dodanej, prowadzi sprzedaż sprzętu telekomunikacyjnego, świadczy usługi w zakresie transmisji danych, budowy infrastruktury telekomunikacyjnej, prowadzi działalność obrotu energią elektryczną oraz sprzedaje usługi finansowe.

Siedziba Orange Polska mieści się w Warszawie przy ulicy Aleje Jerozolimskie 160.

Telekomunikacyjna działalność Grupy podlega nadzorowi Urzędu Komunikacji Elektronicznej („UKE”). Zgodnie z Prawem Telekomunikacyjnym, UKE może nakładać pewne obowiązki na operatorów telekomunikacyjnych o znaczącej pozycji rynkowej na rynku właściwym. Orange Polska S.A. jest spółką o znaczącej pozycji rynkowej na określonych rynkach właściwych.

1.2. Skład Grupy

W skład Grupy wchodzi Orange Polska oraz następujące jednostki zależne:

Jednostka	Siedziba	Zakres działalności	Udział Grupy w kapitale	
			31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Integrated Solutions Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Dostarczanie zintegrowanych rozwiązań z zakresu IT oraz infrastruktury sieciowej.	100%	100%
Orange Customer Service Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Usługi posprzedażowe dla klientów OPL S.A.	100%	100%
Orange Real Estate Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Zarządzanie i utrzymanie nieruchomości.	100%	100%
Orange Retail S.A. ⁽¹⁾	Modlnica, Polska	Dystrybutor produktów OPL S.A. dla rynku masowego i biznesowego.	100%	100%
Orange Szkolenia Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Usługi szkoleniowe i hotelowe.	100%	100%
TP Edukacja i Wypoczynek Sp. z o.o. ⁽²⁾	Warszawa, Polska	Prowadzenie hoteli, obsługa szkoleń i konferencji.	-	100%
TP Invest Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Usługi na rzecz jednostek Grupy, zarządzanie holdingiem.	100%	100%
- Contact Center Sp. z o.o. ⁽³⁾	Warszawa, Polska	Obsługa infolinii i świadczenie usług telemarketingowych.	-	100%
- TP TelTech Sp. z o.o.	Łódź, Polska	Projektowanie i budowa systemów telekomunikacyjnych, obsługa sieci telekomunikacyjnych, monitorowanie sygnałów alarmowych.	100%	100%
- Telefony Podlaskie S.A.	Sokołów Podlaski, Polska	Lokalny operator telefonii stacjonarnej, Internetu i telewizji kablowej.	89,27%	89,27%
- Telefon 2000 Sp. z o.o. ⁽⁴⁾	Warszawa, Polska	Brak działalności operacyjnej.	-	100%
- TPSA Eurofinance France S.A.	Paryż, Francja	Brak działalności operacyjnej.	99,99%	99,99%
Fundacja Orange	Warszawa, Polska	Działalność charytatywna.	100%	100%
Pracownicze Towarzystwo Emerytalne Orange Polska S.A.	Warszawa, Polska	Zarządzanie pracowniczym funduszem emerytalnym.	100%	100%
Telekomunikacja Polska Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Brak działalności operacyjnej.	100%	100%

⁽¹⁾ Poprzednio Ramsat S.A.

⁽²⁾ Spółka połączyła się z Orange Szkolenia Sp. z o.o. w 2015 roku.

⁽³⁾ Spółka sprzedana w 2015 roku (patrz Nota 4).

⁽⁴⁾ Spółka zlikwidowana w 2015 roku.

Ponadto, Grupa i T-Mobile Polska S.A. posiadają po 50% udziałów w NetWorkS! Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Spółka została zaklasyfikowana jako wspólne działanie ponieważ przedmiotem jej działalności jest zarządzanie, rozwój i utrzymanie sieci będących własnością Grupy i T-Mobile Polska S.A. NetWorkS! Sp. z o.o. powstała w związku z umową o współkorzystanie z mobilnych sieci dostępowych zawartą pomiędzy dwoma operatorami. Umowa ta została zawarta w 2011 roku na okres 15 lat z możliwością przedłużenia i również jest zaklasyfikowana jako wspólne działanie dla celów księgowych.

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 i 2014 roku udział Grupy w ogólnej liczbie głosów był równy udziałowi Grupy w kapitałach spółek zależnych. Główne przejęcia, zbycia oraz zmiany w zakresie konsolidacji zostały opisane w Nocie 4.

1.3. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki

Skład Zarządu Spółki na dzień zatwierdzenia Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego był następujący:

Bruno Duthoit – Prezes Zarządu,
Mariusz Gaca – Wiceprezes Zarządu ds. Rynku Biznesowego,
Piotr Muszyński – Wiceprezes Zarządu ds. Operacyjnych,
Jolanta Dudek – Członek Zarządu ds. Obsługi Klientów i Strategii Relacji z Klientami,
Jacek Kowalski – Członek Zarządu ds. Zasobów Ludzkich,
Bożena Leśniewska – Członek Zarządu ds. Sprzedaży i Komercyjnej Digitalizacji,
Maciej Nowohoński – Członek Zarządu ds. Finansów,
Michał Paschalis-Jakubowicz – Członek Zarządu ds. Marketingu.

Skład Rady Nadzorczej Spółki na dzień zatwierdzenia Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego był następujący:

Maciej Witucki – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Prof. Andrzej K. Koźmiński – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
Gervais Pellissier – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej,
Marc Ricau – Sekretarz Rady Nadzorczej,
Dr Henryka Bochniarz – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
Jean-Marie Culpin – Członek Rady Nadzorczej,
Eric Debroeck – Członek Rady Nadzorczej,
Ramon Fernandez – Członek Rady Nadzorczej,
Dr Mirosław Gronicki – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
Russ Houlden – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
Marie-Christine Lambert – Członek Rady Nadzorczej,
Maria Pasło-Wiśniewska – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
Gérard Ries – Członek Rady Nadzorczej,
Dr Wiesław Rozłucki – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
Valérie Thérond – Członek Rady Nadzorczej.

Następujące zmiany wystąpiły w składzie Zarządu Spółki w roku zakończonym 31 grudnia 2015 roku oraz w roku 2016 do dnia zatwierdzenia Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego:

W dniu 8 października 2015 roku Rada Nadzorcza OPL S.A. powołała panią Jolantę Dudek na stanowisko Członka Zarządu OPL S.A. ds. Obsługi Klientów i Strategii Relacji z Klientami, panią Bożenę Leśniewską na stanowisko Członka Zarządu OPL S.A. ds. Sprzedaży i Komercyjnej Digitalizacji oraz pana Michała Paschalisa-Jakubowicza na stanowisko Członka Zarządu OPL S.A. ds. Marketingu.

W dniu 4 lutego 2016 roku pan Bruno Duthoit złożył rezygnację z funkcji Prezesa i Członka Zarządu OPL S.A. ze skutkiem na dzień 30 kwietnia 2016 roku. W tym samym dniu Rada Nadzorcza OPL S.A. powołała pana Jean-François Fallacher na stanowisko Prezesa Zarządu OPL S.A. ze skutkiem na dzień 1 maja 2016 roku.

Następujące zmiany wystąpiły w składzie Rady Nadzorczej Spółki w roku zakończonym 31 grudnia 2015 roku oraz w roku 2016 do dnia zatwierdzenia Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego:

W dniu 9 kwietnia 2015 roku wygaśł mandat pana Sławomira Lachowskiego, Członka Rady Nadzorczej OPL S.A., i nie został odnowiony. W tym samym dniu Walne Zgromadzenie OPL S.A. powołało panią Marię Pasło-Wiśniewską na Członka Rady Nadzorczej OPL S.A.

W dniu 3 lutego 2016 roku pan prof. Andrzej K. Koźmiński złożył rezygnację z funkcji Zastępcy Przewodniczącego i Członka Rady Nadzorczej OPL S.A. ze skutkiem na dzień 12 kwietnia 2016 roku.

2. Oświadczenie o zgodności oraz podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) przyjętymi przez Unię Europejską. MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone w milionach złotych. Porównawcze dane finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku zostały przygotowane w oparciu o te same podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego, z wyjątkiem wycenianych w wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności.

Dane finansowe wszystkich jednostek wchodzących w skład Grupy zawarte w niniejszym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym zostały przygotowane przy zastosowaniu jednolitych polityk rachunkowości.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 15 lutego 2016 roku i podlega zatwierdzeniu przez Walne Zgromadzenie Orange Polska S.A.

Zasady rachunkowości zastosowane do sporządzenia sprawozdania finansowego za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2015 roku są przedstawione w Nocie 31 oraz są oparte na:

- wszystkich standardach i interpretacjach przyjętych przez Unię Europejską i mających zastosowanie dla okresu rozpoczynającego się 1 stycznia 2015 roku,
- MSSF i powiązanych interpretacjach przyjętych przez Unię Europejską i mających zastosowanie dla okresów rozpoczynających się po 1 stycznia 2015 roku, dla których Grupa zdecydowała o wcześniejszym ich zastosowaniu,
- podejściu przyjętym w Grupie zgodnie z paragrafami od 10 do 12 zawartymi w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości („MSR”) 8 (Subiektywna ocena).

Zmiany w prezentacji rachunku zysków i strat

Od czwartego kwartału 2015 roku, Grupa ocenia wartość odzyskiwalną należności handlowych i pozostałych należności na dzień ich sprzedaży oraz prezentuje zysk ze sprzedaży w kwocie netto (patrz również Nota 13). W związku z powyższym, wartości porównawcze pozostałych kosztów operacyjnych i pozostałych przychodów operacyjnych za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014 roku zostały pomniejszone o kwotę 111 milionów złotych bez wpływu na skonsolidowany zysk netto.

Zmiany w prezentacji sprawozdania z sytuacji finansowej

Pozycje prezentujące Pozostałe aktywa finansowe oraz Pozostałe aktywa zostały połączone w jedną pozycję: Pozostałe aktywa.

3. Segment operacyjny

Grupa raportuje jeden segment operacyjny. Ocena wyników segmentu dokonywana jest przez Zarząd głównie na podstawie skonsolidowanych przychodów, skonsolidowanego wskaźnika EBITDA, skonsolidowanego zysku netto, skonsolidowanych organicznych przepływów pieniężnych, skonsolidowanych nakładów inwestycyjnych, skonsolidowanego wskaźnika dźwigni finansowej netto i skonsolidowanego wskaźnika dług finansowy netto / EBITDA w oparciu o skumulowany wskaźnik EBITDA za ostatnie cztery kwartały. EBITDA odpowiada zyskowi operacyjnemu przed amortyzacją i utratą wartości aktywów trwałych. Organiczne przepływy pieniężne odpowiadają przepływowi pieniężnym netto z działalności operacyjnej pomniejszonym o zakupy środków trwałych i wartości niematerialnych, zmiany stanu zobowiązań wobec dostawców środków trwałych i wartości niematerialnych, wpływ różnic kursowych netto zapłaconych/otrzymanych z instrumentów pochodnych ekonomicznie zabezpieczających nakłady inwestycyjne i powiększonym o przychody ze sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych. Dźwignia finansowa netto to udział długu finansowego netto w sumie długu finansowego netto i kapitału własnego.

W celu usprawnienia oceny wyników, w przypadkach istotnych dla analizy trendów, powyższe informacje finansowe mogą zostać skorygowane głównie przez wyłączenie wpływu znaczących nadzwyczajnych transakcji lub innych zdarzeń nie związanych ze zwykłą działalnością oraz zmian zakresu konsolidacji, jak zaprezentowano w poniższej tabeli.

Poniżej zostały przedstawione podstawowe informacje finansowe dotyczące segmentu operacyjnego:

(w milionach złotych)

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2014</i>
Skorygowane przychody	11.840	12.191
Skorygowana EBITDA	3.521	3.916
Zysk netto w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	254	535
Skorygowane organiczne przepływy pieniężne	952	1.149
Skorygowane nakłady inwestycyjne	1.998	1.775
	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2014</i>
Dźwignia finansowa netto	25%	25%
Wskaźnik długu finansowego netto / skorygowana EBITDA	1,1	1,1

Poniżej zaprezentowano korekty wprowadzone do informacji finansowych dotyczących segmentu operacyjnego:

(w milionach złotych)

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2014</i>
Przychody	11.840	12.212
- korekta dotycząca danych Wirtualnej Polski S.A. i Contact Center Sp. z o.o. ⁽¹⁾	-	(21)
Skorygowane przychody	11.840	12.191
EBITDA	3.431	4.076
- korekta dotycząca zysku ze sprzedaży Wirtualnej Polski S.A. (patrz Nota 8)	-	(191)
- korekta dotycząca danych Wirtualnej Polski S.A. i Contact Center Sp. z o.o. ⁽¹⁾	-	(5)
- korekta dotycząca wpływu niektórych roszczeń i spraw sądowych	-	44
- korekta dotycząca kosztów rozwiązania stosunku pracy (patrz Nota 14) pomniejszona o związane z nimi ograniczenia długoterminowych świadczeń pracowniczych (patrz Nota 16)	90	(8)
Skorygowana EBITDA	3.521	3.916
Organiczne przepływy pieniężne	952	626
- korekta dotycząca depozytu wpłaconego w trakcie aukcji na rezerwacje częstotliwości	-	20
- korekta dotycząca płatności za rezerwacje częstotliwości	-	358
- korekta dotycząca wpływu niektórych roszczeń i spraw sądowych	-	145
Skorygowane organiczne przepływy pieniężne	952	1.149
Nakłady inwestycyjne	1.998	2.153
- korekta dotycząca nakładów na rezerwacje i inne prawa do częstotliwości	-	(378)
Skorygowane nakłady inwestycyjne	1.998	1.775

⁽¹⁾ Skorygowane przychody i skorygowana EBITDA za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014 roku nie zawierają danych Wirtualnej Polski S.A. (jednostki zależnej sprzedanej w lutym 2014 roku, patrz Nota 8) oraz zawierają dane Contact Center Sp. z o.o. (jednostki zależnej sprzedanej w sierpniu 2015 roku) za okres do sierpnia 2014 roku.

4. Główne przejęcia, zbycia oraz zmiany w zakresie konsolidacji

W dniu 30 listopada 2015 roku nastąpiło połączenie TP Edukacja i Wypoczynek Sp. z o.o. ze spółką Orange Szkolenia Sp. z o.o.

W dniu 25 sierpnia 2015 roku Grupa sfinalizowała umowę sprzedaży udziałów zawartą w dniu 6 lipca 2015 roku, na podstawie której wszystkie udziały w spółce Contact Center Sp. z o.o., będącej w pełni własnością Grupy, zostały zbyte za łączne wynagrodzenie wynoszące 9 milionów złotych. Zysk ze zbycia wyniósł 3 miliony złotych.

W dniu 29 maja 2015 roku Grupa zlikwidowała spółkę Telefon 2000 Sp. z o.o., będącą w pełni własnością Grupy.

W dniu 13 lutego 2014 roku Grupa zbyła wszystkie udziały w spółce Wirtualna Polska S.A. (patrz Nota 8).

5. Przychody

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2015	12 miesięcy do 31 grudnia 2014
Usługi komórkowe	5.498	5.713
Połączenia głosowe	2.666	3.064
Usługi przesyłu danych, wiadomości, treści (<i>content</i>) oraz M2M (<i>machine-to-machine</i>)	1.923	1.903
Usługi hurtowe (w tym rozliczenia z innymi operatorami)	909	746
Sprzedaż sprzętu do usług komórkowych	643	427
Usługi stacjonarne	5.083	5.520
Usługi wąskopasmowe	1.746	1.983
Usługi szerokopasmowe, telewizja i transmisja głosu przez Internet (<i>Voice over Internet Protocol</i>)	1.601	1.663
Rozwiązania teleinformatyczne dla przedsiębiorstw oraz z zakresu infrastruktury sieciowej	916	933
Usługi hurtowe (w tym rozliczenia z innymi operatorami)	820	941
Pozostałe przychody	616	552
Przychody razem	11.840	12.212

Pozostałe przychody zawierają głównie przychody z projektów infrastrukturalnych, sprzedaż urządzeń wykorzystywanych w projektach ICT (*Information and Communications Technology*) oraz wynajem nieruchomości.

Przychody generowane są przede wszystkim na terytorium Polski. Około 2,8% i 2,9% całkowitych przychodów odpowiednio za okresy 12 miesięcy zakończone 31 grudnia 2015 i 2014 roku pochodziło od jednostek nie mających siedziby na terytorium Polski. W większości były to przychody z tytułu rozliczeń z innymi operatorami.

6. Koszty i przychody operacyjne

6.1. Usługi obce

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2015	12 miesięcy do 31 grudnia 2014
Koszty sprzedaży	(2.745)	(2.545)
– wartość sprzedanych telefonów i innych towarów	(1.829)	(1.590)
– koszty prowizji, reklamy, sponsoringu i pozostałe	(916)	(955)
Koszty rozliczeń z innymi operatorami	(1.345)	(1.231)
Koszty sieci oraz usług informatycznych	(734)	(788)
Pozostałe usługi obce	(1.447)	(1.549)
Usługi obce razem	(6.271)	(6.113)

Pozostałe usługi obce zawierają głównie koszty wynajmu oraz koszty zarządzania i utrzymania nieruchomości, koszty obsługi klientów, koszty opłat pocztowych oraz koszty udostępnianej treści.

6.2. Koszty świadczeń pracowniczych

(w milionach złotych)

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2014</i>
Średnia liczba aktywnych pracowników (w przeliczeniu na pełne etaty)	17.703	19.094
Wynagrodzenia	(1.580)	(1.625)
Składki na ubezpieczenie społeczne i pozostałe obciążenia	(362)	(380)
Długoterminowe świadczenia pracownicze (patrz Nota 16)	74	(10)
Skapitalizowane koszty pracownicze	199	199
Pozostałe świadczenia pracownicze	(44)	(58)
Koszty świadczeń pracowniczych razem	(1.713)	(1.874)

6.3. Pozostałe koszty i przychody operacyjne

(w milionach złotych)

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2014</i> <i>(patrz Nota 2)</i>
Obciążenia podatkowe inne niż podatek dochodowy	(301)	(329)
Opłata licencyjna za używanie marki Orange (patrz Nota 29.2)	(134)	(134)
Utrata wartości należności handlowych i pozostałych należności, netto	(98)	(61)
Pozostałe koszty i zmiany stanu rezerw, netto	(80)	(83)
Pozostałe koszty operacyjne razem	(613)	(607)
Pozostałe przychody operacyjne razem	246	202

Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie przychody od Grupy Orange wynikające ze wspólnie dzielonych zasobów, przychody z tytułu odszkodowań, odsetek z tytułu nieterminowych płatności należności handlowych i złomowania aktywów.

6.4. Koszty prac badawczych i rozwojowych

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 i 2014 roku, koszty prac badawczych i rozwojowych ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat wyniosły odpowiednio 52 miliony złotych i 63 miliony złotych.

7. Zyski ze sprzedaży aktywów

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 i 2014 roku zyski ze sprzedaży aktywów wyniosły odpowiednio 71 milionów złotych i 57 milionów złotych i zawierały głównie zyski ze sprzedaży nieruchomości.

8. Zysk ze sprzedaży Wirtualnej Polski S.A.

W dniu 13 lutego 2014 roku Grupa i o2 Sp. z o.o. sfinalizowały umowę sprzedaży akcji, na podstawie której Grupa zbyła wszystkie udziały w spółce Wirtualna Polska S.A. za łączne wynagrodzenie wynoszące 367 milionów złotych, składające się z ceny sprzedaży otrzymanej w gotówce w kwocie 382 milionów złotych, pomniejszonej o 15 milionów złotych zobowiązań przejętych przez Grupę. Wartość sprzedanych aktywów netto, włączając wartość firmy, wyniosła 172 miliony złotych. Ponadto, Grupa poniosła koszty transakcyjne w kwocie 4 milionów złotych.

Zysk ze sprzedaży wynoszący 191 milionów złotych został zaprezentowany oddzielnie w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

9. Utrata wartości

9.1. Informacja dotycząca ośrodka wypracowującego środki pieniężne

Z uwagi na rodzaj prowadzonej działalności, większość pojedynczych aktywów Grupy nie wypracowuje wpływów pieniężnych, które byłyby niezależne od wpływów generowanych przez pozostałe aktywa, w związku z tym Grupa identyfikuje działalność telekomunikacyjną jako ośrodek wypracowujący środki pieniężne – operatora telekomunikacyjnego.

Przy ocenie, czy istnieją przesłanki wskazujące na potencjalną utratę wartości aktywów, Grupa bierze pod uwagę określone czynniki, między innymi liberalizację rynku oraz pozostałe zmiany regulacyjne i gospodarcze zachodzące na rynku telekomunikacyjnym w Polsce. Na dzień 31 grudnia 2015 i 2014 roku Grupa przeprowadziła testy na utratę wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne (włączając wartość firmy). W wyniku przeprowadzonych testów nie rozpoznano odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości w latach 2015 i 2014.

Główne założenia, przyjęte w celu ustalenia wartości użytkowej operatora telekomunikacyjnego, są następujące:

- wartość rynku, stopa penetracji, udział w rynku i poziom konkurencji, poziom cen i decyzje organów regulacyjnych dotyczące cen, baza klientów, poziom kosztów sprzedaży niezbędny do zastępowania produktów i konkutowania z istniejącymi lub nowymi uczestnikami rynku, wpływ zmian przychodów na koszty bezpośrednie,
- poziom wydatków inwestycyjnych, który może zależeć od konieczności wdrożenia nowych technologii lub decyzji regulacyjnych dotyczących przyznania rezerwacji częstotliwości,
- stopa dyskontowa oparta na średnioważonym koszcie kapitału i odzwierciedlająca bieżącą rynkową ocenę wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka związanego z przedmiotem działalności ośrodka wypracowującego środki pieniężne oraz
- krańcowa stopa wzrostu odzwierciedlająca ocenę Zarządu co do ewolucji przepływów pieniężnych po ostatnim roku objętym prognozą przepływów pieniężnych.

Wielkości przyporządkowane każdemu z tych parametrów odzwierciedlają doświadczenia Grupy skorygowane o oczekiwane zmiany w okresie objętym biznes planem, jednakże mogą podlegać wpływom nie dających się przewidzieć zmian politycznych, gospodarczych lub prawnych.

Ośrodek wypracowujący środki pieniężne – Operator telekomunikacyjny

	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2014</i>
Podstawa wartości odzyskiwalnej	Wartość użytkowa	Wartość użytkowa
Źródła danych	Biznes plan	Biznes plan
	5-letnia prognoza przepływów pieniężnych	5-letnia prognoza przepływów pieniężnych
Krańcowa stopa wzrostu	1%	1%
Stopa dyskontowa po opodatkowaniu	8,5%	8,8%
Stopa dyskontowa przed opodatkowaniem ⁽¹⁾	9,9%	10,2%

⁽¹⁾ Stopa dyskontowa przed opodatkowaniem wyliczona jest jako stopa dyskontowa po opodatkowaniu skorygowana o wartość i termin przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu podatku.

Analiza wrażliwości wartości odzyskiwalnej

Wartość użytkowa operatora telekomunikacyjnego na dzień 31 grudnia 2015 roku przewyższała jego wartość bilansową o 2,6 miliarda złotych. Poniższa zmiana któregokolwiek z kluczowych założeń:

- spadek przepływów pieniężnych po piątym roku o 14% lub
- spadek krańcowej stopy wzrostu o 1,5 p.p. lub
- wzrost stopy dyskontowej po opodatkowaniu o 1,1 p.p.

spowoduje zrównanie wartości użytkowej operatora telekomunikacyjnego z jego wartością bilansową.

9.2. Wartość firmy

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 i 2014 roku nie utworzono odpisu aktualizującego wartość firmy. Szczegóły dotyczące testu na utratę wartości dla wartości firmy zostały zaprezentowane w Nocie 9.1.

9.3. Pozostałe środki trwałe i wartości niematerialne

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 i 2014 roku (utworzony)/odwrócony odpis aktualizujący wartość środków trwałych i wartości niematerialnych ujęty w skonsolidowanym rachunku zysków i strat wyniósł odpowiednio 12 milionów złotych i (17) milionów złotych i wynikał głównie z przeglądu wybranych nieruchomości Grupy.

10. Wartość firmy

(w milionach złotych)	Na dzień 31 grudnia 2015			Na dzień 31 grudnia 2014		
	Koszt	Odpis aktualizujący	Wartość netto	Koszt	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Ośrodek wypracowujący środki pieniężne						
Operator telekomunikacyjny	3.940	-	3.940	3.940	-	3.940
Wartość firmy razem	3.940	-	3.940	3.940	-	3.940

11. Pozostałe wartości niematerialne

(w milionach złotych)	Na dzień 31 grudnia 2015			
	Koszt	Umorzenie	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Rezerwy i inne prawa do częstotliwości	2.617	(1.400)	-	1.217
Oprogramowanie komputerowe	7.052	(5.323)	-	1.729
Pozostałe wartości niematerialne	207	(131)	(12)	64
Pozostałe wartości niematerialne razem	9.876	(6.854)	(12)	3.010

(w milionach złotych)	Na dzień 31 grudnia 2014			
	Koszt	Umorzenie	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Rezerwy i inne prawa do częstotliwości	2.617	(1.252)	-	1.365
Oprogramowanie komputerowe	6.873	(5.095)	-	1.778
Pozostałe wartości niematerialne	224	(139)	(13)	72
Pozostałe wartości niematerialne razem	9.714	(6.486)	(13)	3.215

Dane dotyczące rezerwacji i innych praw do częstotliwości przedstawiają się następująco:

(w milionach złotych)	Data nabycia	Termin wygaśnięcia	Wartość bilansowa netto	
			Na dzień 31 grudnia 2015	Na dzień 31 grudnia 2014
450 MHz	1991	2016	-	-
900 MHz	2014	2029	324	348
900 MHz ⁽¹⁾	2013	2018	33	45
1800 MHz ⁽¹⁾	2013	2027	191	207
1800 MHz	1997	2027	-	-
2100 MHz	2000	2023	669	765
Rezerwy i inne prawa do częstotliwości razem			1.217	1.365

⁽¹⁾ Prawa do częstotliwości na podstawie umów z T-Mobile Polska S.A.

Zmiany wartości bilansowej netto pozostałych wartości niematerialnych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku przedstawiały się następująco:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Rezerwy i inne prawa do częstotliwości</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Pozostałe wartości niematerialne</i>	<i>Pozostałe wartości niematerialne razem</i>
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	1.365	1.778	72	3.215
Nabycie wartości niematerialnych	-	455	21	476
Amortyzacja	(148)	(501)	(24)	(673)
Reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	-	(3)	(5)	(8)
Saldo zamknięcia	1.217	1.729	64	3.010

Od 2015 roku Grupa wydłużyła szacowany okres użytkowania niektórych elementów oprogramowania, co zmniejszyło o 121 milionów złotych koszt amortyzacji w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku.

Zmiany wartości bilansowej netto pozostałych wartości niematerialnych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku przedstawiały się następująco:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Rezerwy i inne prawa do częstotliwości</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Pozostałe wartości niematerialne</i>	<i>Pozostałe wartości niematerialne razem</i>
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	1.132	1.841	108	3.081
Nabycie wartości niematerialnych	378	547	18	943
Amortyzacja	(145)	(620)	(46)	(811)
Reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	-	10	(8)	2
Saldo zamknięcia	1.365	1.778	72	3.215

12. Środki trwałe

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>			
	<i>Koszt</i>	<i>Umorzenie</i>	<i>Odpis aktualizujący</i>	<i>Wartość netto</i>
Grunty i budynki	3.133	(1.775)	(36)	1.322
Sieć	37.737	(29.089)	-	8.648
Terminale	2.108	(1.536)	-	572
Pozostały sprzęt informatyczny	1.525	(1.151)	-	374
Pozostałe	289	(178)	(2)	109
Środki trwałe razem	44.792	(33.729)	(38)	11.025

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2014</i>			
	<i>Koszt</i>	<i>Umorzenie</i>	<i>Odpis aktualizujący</i>	<i>Wartość netto</i>
Grunty i budynki	3.248	(1.689)	(118)	1.441
Sieć	37.625	(28.346)	-	9.279
Terminale	2.031	(1.506)	-	525
Pozostały sprzęt informatyczny	1.598	(1.239)	-	359
Pozostałe	355	(242)	(2)	111
Środki trwałe razem	44.857	(33.022)	(120)	11.715

Na dzień 31 grudnia 2015 i 2014 roku, wartość nakładów ujętych w wartości bilansowej środków trwałych w trakcie ich budowy wyniosła odpowiednio 937 milionów złotych i 745 milionów złotych.

W ciągu 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 i 2014 roku, Grupa rozpoznała bezzwrotne dotacje inwestycyjne rządowe oraz z Unii Europejskiej w kwocie odpowiednio 9 milionów złotych i 34 milionów złotych. Dotacje te dotyczyły wydatków na rozwój szerokopasmowej sieci telekomunikacyjnej. Dotacje inwestycyjne zmniejszają koszt związanych z nimi aktywów.

Zmiany wartości bilansowej netto środków trwałych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	<i>Grunty i budynki</i>	<i>Sieć</i>	<i>Terminale</i>	<i>Pozostały sprzęt informatyczny</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Środki trwałe razem</i>
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	1.441	9.279	525	359	111	11.715
Nabycie środków trwałych	61	1.043	249	129	40	1.522
Sprzedaż i likwidacja	(65)	(11)	-	-	-	(76)
Amortyzacja	(127)	(1.674)	(244)	(123)	(30)	(2.198)
Utrata wartości	12	-	-	-	-	12
Koszty likwidacji, reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	-	11	42	9	(12)	50
Saldo zamknięcia	1.322	8.648	572	374	109	11.025

Zmiany wartości bilansowej netto środków trwałych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	<i>Grunty i budynki</i>	<i>Sieć</i>	<i>Terminale</i>	<i>Pozostały sprzęt informatyczny</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Środki trwałe razem</i>
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	1.611	10.156	539	369	93	12.768
Nabycie środków trwałych	27	836	194	103	50	1.210
Sprzedaż i likwidacja	(46)	(7)	-	-	(1)	(54)
Amortyzacja	(134)	(1.771)	(210)	(113)	(34)	(2.262)
Utrata wartości	(17)	-	-	-	-	(17)
Koszty likwidacji, reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	-	65	2	-	3	70
Saldo zamknięcia	1.441	9.279	525	359	111	11.715

Wartość bilansowa środków trwałych używanych na podstawie umów leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2015 i 2014 roku wynosiła odpowiednio 64 miliony złotych i 25 milionów złotych. Środki trwałe stanowiące przedmiot leasingu nie mogą zostać sprzedane, darowane, przewłaszczone ani zastawione i stanowią zabezpieczenie związanych z nimi zobowiązań.

13. Należności handlowe

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2014</i>
Należności handlowe długoterminowe, netto	210	138
Należności handlowe krótkoterminowe, netto	1.591	1.372
Należności handlowe, netto	1.801	1.510

W ocenie Grupy, w odniesieniu do należności handlowych, nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego z uwagi na dużą i zróżnicowaną bazę klientów indywidualnych i biznesowych. Maksymalną ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego odzwierciedla wartość bilansowa tych należności. Należności handlowe długoterminowe dotyczą sprzedaży telefonów komórkowych w systemie ratalnym.

Zmiany w odpisach aktualizujących należności handlowe w okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 i 2014 roku zaprezentowano poniżej.

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2015	12 miesięcy do 31 grudnia 2014
Saldo początkowe	143	164
Utworzenie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości, netto	92	53
Sprzedane lub spisane należności handlowe objęte odpisem aktualizującym	(97)	(74)
Saldo zamknięcia	138	143

W wyniku zmian w prezentacji sprawozdania finansowego opisanych w Nocie 2, za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2014 roku, Grupa odwróciła 25 milionów złotych odpisu aktualizującego wartość należności handlowych i odpowiednio zwiększyła o 25 milionów złotych koszt dotyczący wartości netto sprzedanych należności handlowych.

Analiza wiekowa należności handlowych netto przedstawia się następująco:

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2015	Na dzień 31 grudnia 2014
Należności handlowe testowane łącznie na utratę wartości, netto:		
Nieprzeterminowane	1.058	862
Przeterminowane mniej niż 180 dni	282	305
Przeterminowane pomiędzy 180 a 360 dni	34	22
Przeterminowane więcej niż 360 dni	4	1
Należności handlowe testowane łącznie na utratę wartości razem, netto	1.378	1.190
Należności handlowe testowane indywidualnie na utratę wartości, netto: ⁽¹⁾		
Nieprzeterminowane	289	238
Przeterminowane	134	82
Należności handlowe testowane indywidualnie na utratę wartości razem, netto	423	320
Należności handlowe razem, netto	1.801	1.510

⁽¹⁾ Zawiera głównie należności od jednostek powiązanych (patrz Nota 29.2) oraz spółek telekomunikacyjnych.

14. Rezerwy

Zmiany stanu rezerw w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	Rezerwy na roszczenia i sprawy sądowe, ryzyka i pozostałe koszty	Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy	Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych	Rezerwy razem
Na dzień 1 stycznia 2015	697	89	307	1.093
Zwiększenie	28	132	7	167
Wykorzystanie	(2)	(87)	(22)	(111)
Rozwiązanie	(11)	(3)	-	(14)
Efekt zastosowania dyskonta	16	1	9	26
Na dzień 31 grudnia 2015	728	132	301	1.161
W tym krótkoterminowe	728	68	7	803
W tym długoterminowe	-	64	294	358

Zmiany stanu rezerw w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	<i>Rezerwy na roszczenia i sprawy sądowe, ryzyka i pozostałe koszty</i>	<i>Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy</i>	<i>Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych</i>	<i>Rezerwy razem</i>
Na dzień 1 stycznia 2014	781	176	255	1.212
Zwiększenie	165	1	62	228
Wykorzystanie	(192)	(83)	(19)	(294)
Rozwiązanie	(89)	(9)	-	(98)
Różnice kursowe	15	-	-	15
Efekt zastosowania dyskonta	17	4	9	30
Na dzień 31 grudnia 2014	697	89	307	1.093
W tym krótkoterminowe	697	89	4	790
W tym długoterminowe	-	-	303	303

Stopa dyskontowa wykorzystana do wyliczenia bieżącej wartości rezerw wynosiła 1,72% - 2,98% na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz 2,21% - 2,81% na dzień 31 grudnia 2014 roku.

Rezerwy na roszczenia i sprawy sądowe, ryzyka i inne koszty

Rezerwy te dotyczą głównie roszczeń i spraw sądowych opisanych w Nocie 28. Rezerwy na poszczególne sprawy nie są, co do zasady, ujawniane, gdyż zdaniem Zarządu mogłoby to wpłynąć na rozstrzygnięcie toczących się spraw.

Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy

Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy na 31 grudnia 2015 roku obejmują szacowane kwoty odpraw dla pracowników, z którymi zostaną rozwiązane umowy o pracę w OPL S.A. oraz Orange Customer Service Sp. z o.o. („OCS”) w ramach Umowy Społecznej na lata 2016-2017. Pozostałe zmiany stanu tych rezerw w okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 i 2014 roku dotyczą głównie Umowy Społecznej na lata 2014-2015.

W dniu 2 grudnia 2015 roku OPL S.A. i OCS zawarły ze Związkami Zawodowymi Umowę Społeczną, na mocy której do 2.050 pracowników może skorzystać z pakietu odejść dobrowolnych w latach 2016-2017. Wartość pakietu zależy od indywidualnego wynagrodzenia, stażu pracy oraz roku odejścia. Podstawą do kalkulacji rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy jest szacunkowa liczba, wynagrodzenie oraz staż pracy pracowników, którzy zgodzą się na dobrowolne odejście do końca 2017 roku.

Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych

Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych dotyczą demontażu lub usunięcia środków trwałych (głównie słupów telekomunikacyjnych oraz elementów mobilnej sieci dostępowej) oraz przeprowadzenia renowacji miejsca, w którym się znajdowały. Zgodnie z polskimi regulacjami dotyczącymi ochrony środowiska, środki trwałe, które mogą zawierać niebezpieczne materiały, powinny zostać zdemontowane i zutylizowane na koniec okresu ich użytkowania przez uprawnione do tego jednostki.

Wartość rezerw na koszty likwidacji środków trwałych bazuje na szacowanej liczbie środków, które powinny podlegać utylizacji/miejsc do renowacji, okresie pozostającym do momentu ich likwidacji/renowacji, bieżącym koszcie utylizacji/renowacji oraz inflacji.

15. Zobowiązania handlowe, pozostałe zobowiązania i przychody przyszłych okresów

15.1. Zobowiązania handlowe

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2014</i>
Zobowiązania handlowe	1.138	1.294
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych i wartości niematerialnych	841	562
Zobowiązania z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości	918	1.016
Zobowiązania handlowe razem	2.897	2.872
W tym krótkoterminowe	2.130	2.006
W tym długoterminowe ⁽¹⁾	767	866

⁽¹⁾ Dotyczy wyłącznie zobowiązań z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości.

15.2. Pozostałe zobowiązania

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2014</i>
Zobowiązania z tytułu podatku VAT	113	64
Zobowiązania z tytułu pozostałych podatków	20	21
Pozostałe	58	46
Pozostałe zobowiązania razem	191	131
W tym krótkoterminowe	191	131
W tym długoterminowe	-	-

15.3. Przychody przyszłych okresów

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2014</i>
Abonament (w tym niewykorzystane środki w systemie post-paid)	189	192
Niewykorzystane środki w systemie pre-paid	221	161
Oplaty za przyłączenie do sieci	47	44
Pozostałe	88	52
Przychody przyszłych okresów razem	545	449
W tym krótkoterminowe	486	402
W tym długoterminowe	59	47

16. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2014</i>
Nagrody jubileuszowe	131	145
Odprawy emerytalno-rentowe oraz pozostałe świadczenia po okresie zatrudnienia	118	221
Wynagrodzenia i pozostałe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	190	158
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych razem	439	524
W tym krótkoterminowe	188	179
W tym długoterminowe	251	345

Niektórzy obecni oraz byli pracownicy Grupy mają prawo do długoterminowych świadczeń pracowniczych zgodnie z zasadami wynagradzania Grupy (patrz Nota 31.21). Świadczenia te nie są wypłacane z określonego funduszu.

Zmiany bieżącej i bilansowej wartości zobowiązań z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych za okresy 12 miesięcy zakończone 31 grudnia 2015 i 2014 roku przedstawiają się następująco:

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2015			Razem
	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno-rentowe	Pozostałe świadczenia po okresie zatrudnienia	
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na początek okresu	145	135	86	366
Koszty bieżącego zatrudnienia ⁽¹⁾	11	7	-	18
Koszty przeszłego zatrudnienia ⁽¹⁾	(18) ⁽²⁾	(21) ⁽²⁾	(58) ⁽³⁾	(97)
Koszty dyskonta ⁽⁴⁾	3	4	-	7
Wypłaty świadczeń	(15)	(2)	-	(17)
Rozliczenie ⁽³⁾	-	-	(24)	(24)
(Zyski)/straty aktuarialne za okres	5 ⁽¹⁾	(8) ⁽⁵⁾	(1) ⁽⁵⁾	(4)
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na koniec okresu	131	115	3	249
Średnioważona zapadalność (w latach)	8	17	27	12

⁽¹⁾ Ujęte w kosztach świadczeń pracowniczych w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

⁽²⁾ Ograniczenia programów wynikające z Umowy Społecznej zawartej w dniu 2 grudnia 2015 roku (patrz Nota 14).

⁽³⁾ Wpływ porozumień ze Związkami Zawodowymi (patrz poniżej).

⁽⁴⁾ Ujęte w kosztach dyskonta w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

⁽⁵⁾ Ujęte w zyskach/stratach aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

W pierwszym kwartale 2015 roku Grupa zawarła ze Związkami Zawodowymi porozumienia ograniczające pozostałe świadczenia po okresie zatrudnienia dla byłych pracowników Grupy oraz zobowiązujące do dodatkowych wpłat na fundusz socjalny za lata 2015-2017 w łącznej wysokości 24 milionów złotych. W związku z powyższym, w pierwszym kwartale 2015 roku, koszty świadczeń pracowniczych zostały zmniejszone o 58 milionów złotych stanowiących wpływ netto 82 milionów złotych rozwiązanej rezerwy na świadczenia po okresie zatrudnienia i 24 milionów złotych ujętego zobowiązania dotyczącego dodatkowych wpłat na fundusz socjalny.

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2014			Razem
	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno-rentowe	Pozostałe świadczenia po okresie zatrudnienia	
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na początek okresu	122	98	99	319
Koszty bieżącego zatrudnienia ⁽¹⁾	8	5	-	13
Koszty przeszłego zatrudnienia ⁽¹⁾	-	-	(30) ⁽²⁾	(30)
Koszty dyskonta ⁽³⁾	5	4	3	12
Wypłaty świadczeń	(17)	(1)	(5)	(23)
Straty aktuarialne za okres	27 ⁽¹⁾	29 ⁽⁴⁾	19 ⁽⁴⁾	75
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na koniec okresu	145	135	86	366
Średnioważona zapadalność (w latach)	9	16	14	13

⁽¹⁾ Ujęte w kosztach świadczeń pracowniczych w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

⁽²⁾ Zmiana pozostałych świadczeń po okresie zatrudnienia dla byłych pracowników Grupy.

⁽³⁾ Ujęte w kosztach dyskonta w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

⁽⁴⁾ Ujęte w zyskach/stratach aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Wycena zobowiązań na dzień 31 grudnia 2015 i 2014 roku została przeprowadzona przy użyciu następujących założeń:

	Na dzień 31 grudnia 2015	Na dzień 31 grudnia 2014
Stopa dyskontowa	3,1% – 3,5%	2,6%
Stopa wzrostu wynagrodzeń	2,0% – 2,5%	2,5% – 3,0%

Zmiana stopy dyskontowej o 0,5 p.p. spowodowałaby wzrost o 15 milionów złotych lub spadek o 14 milionów złotych bieżącej/bilansowej wartości zobowiązań z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2015 roku.

17. Przychody i koszty finansowe

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2015							
	Koszty finansowe, netto					Zysk operacyjny		
	Koszty odsetkowe i pozostałe		Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	Koszty dyskonta	Przychody / (koszty) finansowe, netto	Przychody odsetkowe		Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych
	Przychody odsetkowe	koszty finansowe				Przychody odsetkowe	Odpisy aktualizujące	
Pożyczki udzielone i należności własne:	17	-	-	-	17	14	(92)	(1)
– w tym należności handlowe	10	-	-	-	10	14 ⁽¹⁾	(92)	(1)
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	-	(77) ⁽²⁾	(44)	(59)	(180)	-	-	3
Instrumenty pochodne	-	(139)	44	-	(95)	-	-	1
– zabezpieczające	-	(99)	28	-	(71)	-	-	-
– instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu ⁽³⁾	-	(40)	16	-	(24)	-	-	1
Pozycje niefinansowe ⁽⁴⁾	-	-	-	(33)	(33)	-	-	-
Razem	17	(216)	-	(92)	(291)	14	(92)	3

⁽¹⁾ Odsetki za zwłokę w zapłacie należności handlowych.

⁽²⁾ Zawiera głównie koszty odsetkowe od pożyczek od jednostki powiązanej i kredytów bankowych.

⁽³⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.

⁽⁴⁾ Zawiera głównie rezerwy i świadczenia pracownicze.

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2014							
	Koszty finansowe, netto					Zysk operacyjny		
	Koszty odsetkowe i pozostałe		Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	Koszty dyskonta	Przychody / (koszty) finansowe, netto	Przychody odsetkowe		Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych
	Przychody odsetkowe	koszty finansowe				Przychody odsetkowe	Odpisy aktualizujące	
Pożyczki udzielone i należności własne:	14	-	-	-	14	23	(53)	3
– w tym należności handlowe	2	-	-	-	2	23 ⁽¹⁾	(53) ⁽²⁾	3
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	-	(137) ⁽³⁾	(103)	(75)	(315)	-	-	(17)
Instrumenty pochodne	-	(166)	101	4	(61)	-	-	27
– zabezpieczające	-	(68)	94	-	26	-	-	-
– instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu ⁽⁴⁾	-	(98)	7	4	(87)	-	-	27
Pozycje niefinansowe ⁽⁵⁾	-	-	-	(43)	(43)	-	-	(15)
Razem	14	(303)	(2)	(114)	(405)	23	(53)	2

⁽¹⁾ Odsetki za zwłokę w zapłacie należności handlowych.

⁽²⁾ Patrz Nota 13.

⁽³⁾ Zawiera głównie koszty odsetkowe od pożyczek od jednostki powiązanej, obligacji, kredytów bankowych i zmianę wartości godziwej zobowiązań zabezpieczonych przed zmianami wartości godziwej.

⁽⁴⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.

⁽⁵⁾ Zawiera głównie rezerwy i świadczenia pracownicze.

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 i 2014 roku nie wystąpiła znacząca nieefektywność instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne lub wartość godziwą.

18. Dług finansowy netto

Wartość długu finansowego netto odpowiada wartości długu finansowego brutto (przeliczonej na złote według kursu walutowego obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego), po uwzględnieniu instrumentów pochodnych netto (zobowiązania pomniejszone o aktywa), pomniejszonej o środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz z uwzględnieniem wpływu efektywnej części zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Poniższa tabela przedstawia analizę długu finansowego netto:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Nota</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2014</i>
Pożyczki od jednostki powiązanej	19.1	4.122	4.307
Pozostałe zobowiązania finansowe	19.2	126	124
Instrumenty pochodne - netto ⁽¹⁾	21	12	57
Dług finansowy brutto po uwzględnieniu instrumentów pochodnych		4.260	4.488
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	(266)	(248)
Efektywna część zabezpieczeń przepływów pieniężnych		(83)	(106)
Dług finansowy netto		3.911	4.134

⁽¹⁾ Zobowiązania pomniejszone o aktywa.

19. Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, z wyłączeniem zobowiązań handlowych

19.1. Pożyczki od jednostki powiązanej

(w milionach w danej walucie)		Kwota pozostała do spłaty na dzień ⁽¹⁾			
		31 grudnia 2015		31 grudnia 2014	
		Waluta	PLN	Waluta	PLN
Kredytodawca	Termin spłaty				
O oprocentowaniu zmiennym					
Atlas Services Belgium S.A. (EUR)	31 marca 2016	280	1.193	280	1.192
Atlas Services Belgium S.A. (EUR)	20 maja 2019	480	2.043	480	2.041
Atlas Services Belgium S.A. (EUR)	20 maja 2021	190	809	-	-
Atlas Services Belgium S.A. (PLN) ⁽²⁾	30 marca 2018	77	77	1.074	1.074
Pożyczki od jednostki powiązanej razem			4.122		4.307
W tym krótkoterminowe			1.273		1.078
W tym długoterminowe			2.849		3.229

⁽¹⁾ Dane zawierają naliczone odsetki oraz prowizje aranżacyjne.

⁽²⁾ Odnawialna linia kredytowa prezentowana w krótkoterminowych pożyczkach od jednostki powiązanej.

Średnioważone efektywne oprocentowanie pożyczek od jednostki powiązanej, bez uwzględnienia oraz z uwzględnieniem wpływu instrumentów swap, wynosiło odpowiednio 1,21% oraz 4,16% na dzień 31 grudnia 2015 roku (1,91% oraz 4,11% na dzień 31 grudnia 2014 roku).

19.2. Pozostałe zobowiązania finansowe

(w milionach w danej walucie)

(w milionach w danej walucie)		Kwota pozostała do spłaty na dzień (1)			
		31 grudnia 2015		31 grudnia 2014	
		Waluta	PLN	Waluta	PLN
Kredytodawca	Termin spłaty				
O oprocentowaniu zmiennym					
Europejski Bank Inwestycyjny (EUR)	15 grudnia 2015	-	-	8	36
Pozostałe kredyty bankowe (PLN)	4 grudnia 2016	5	5	4	4
O oprocentowaniu stałym					
Instituto de Credito Oficial (USD)	2 stycznia 2021	8	32	10	34
Kredyty bankowe			37		74
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i pozostałe (PLN)			89		50
Pozostałe zobowiązania finansowe razem			126		124
W tym krótkoterminowe			45		65
W tym długoterminowe			81		59

⁽¹⁾ Dane zawierają naliczone odsetki oraz koszty prowizji od kredytów bankowych.

Średnioważone efektywne oprocentowanie zaciągniętych przez Grupę kredytów bankowych, bez uwzględnienia oraz z uwzględnieniem wpływu instrumentów swap, wynosiło odpowiednio 1,66% oraz 2,60% na dzień 31 grudnia 2015 roku (1,27% oraz 1,92% na dzień 31 grudnia 2014 roku).

20. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

(w milionach złotych)

	Na dzień	
	31 grudnia 2015	31 grudnia 2014
Środki pieniężne na bieżących rachunkach bankowych, depozyty jednodniowe oraz środki pieniężne w kasie	178	176
Depozyty w Orange S.A.	87	69
Depozyty bankowe do 3 miesięcy	1	3
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych razem	266	248

Nadwyżki środków pieniężnych Grupy inwestowane są w krótkoterminowe płynne instrumenty finansowe – głównie depozyty bankowe oraz depozyty w Orange S.A. w ramach umowy scentralizowanego zarządzania płynnością. Lokaty krótkoterminowe zakładane są na okresy od jednego dnia do trzech miesięcy. Instrumenty te przynoszą oprocentowanie, którego wysokość zależy od bieżących stóp rynku pieniężnego oraz długości inwestycji.

Maksymalną ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego odzwierciedla wartość bilansowa środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych. Grupa lokuje środki pieniężne i ich ekwiwalenty w Orange S.A. i na rachunkach prowadzonych przez wiodące instytucje finansowe posiadające rating inwestycyjny. Limity transakcyjne dotyczące kontrahentów służą monitorowaniu wielkości ekspozycji na ryzyko kredytowe. W przypadku pogorszenia się kondycji finansowej kontrahenta, Grupa stosuje odpowiednie środki w celu ograniczenia ryzyka utraty jego wypłacalności.

21. Instrumenty pochodne

Na dzień 31 grudnia 2015 i 2014 roku portfel instrumentów pochodnych Grupy stanowiły instrumenty finansowe, dla których nie istniał aktywny rynek tj. transakcje swap zabezpieczające ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe oraz transakcje forward z rozliczeniem netto. W celu wyceny tych instrumentów Grupa stosuje standardowe techniki wyceny, w których podstawą do kalkulacji czynników dyskontowych są odpowiednie na dzień wyceny rynkowe krzywe stóp procentowych. Wartość godziwa transakcji swap/forward reprezentuje zdyskontowane przyszłe przepływy pieniężne, przeliczone na złote przy zastosowaniu kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu sprawozdawczego i skorygowane o ryzyko kredytowe kontrahenta

(ang. *credit valuation adjustment* - „CVA”) lub własne (ang. *debit valuation adjustment* - „DVA”). Oszacowane wartości CVA i DVA były niematerialne w porównaniu do wartości godziwej instrumentów pochodnych.

Pochodne instrumenty finansowe będące w posiadaniu Grupy zostały przedstawione poniżej:

(w milionach złotych)

(w milionach złotych)			Wartość godziwa			
Rodzaj instrumentu ⁽¹⁾	Zabezpieczane ryzyko	Pozycja zabezpieczana	Wartość nominalna (w milionach w danej walucie)	Termin zapadalności	Składnik aktywów finansowych	Składnik zobowiązań finansowych
Na dzień 31 grudnia 2015						
Instrumenty pochodne - zabezpieczenie przepływów pieniężnych						
	Ryzyko walutowe i					
	ryzyko stopy	Pożyczki od jednostki				
CCIRS	procentowej	powiązanej	867 EUR	2016-2021	107	-
	Ryzyko stopy	Pożyczki od jednostki				
IRS	procentowej	powiązanej	3.550 PLN	2016-2021	-	(126)
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	102 EUR	2016	1	(3)
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	3 USD	2016	-	-
Strategia opcyjna	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	8 EUR	2016	-	-
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych razem					108	(129)
Instrumenty pochodne - przeznaczone do obrotu ⁽²⁾						
	Ryzyko walutowe i					
	ryzyko stopy	Pożyczki od jednostki				
CCIRS	procentowej	powiązanej	83 EUR	2016-2021	1	-
	Ryzyko stopy	Planowana pożyczka od				
IRS	procentowej	jednostki powiązanej	800 PLN	2021	2	(2)
		Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości				
NDF	Ryzyko walutowe	2100 MHz	76 EUR	2016	5	(1)
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	35 EUR	2016	1	-
		Rezerwa dotycząca postępowania przed Komisją Europejską				
NDF	Ryzyko walutowe		105 EUR	2016	3	(1)
NDF	Ryzyko walutowe	Kredyt bankowy	9 USD	2016	1	-
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	19 USD	2016	1	(1)
Strategia opcyjna	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	3 EUR	2016	-	-
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu razem					14	(5)
Instrumenty pochodne razem					122	(134)
W tym krótkoterminowe					33	(9)
W tym długoterminowe					89	(125)

⁽¹⁾ CCIRS – swap walutowo-procentowy, IRS – swap procentowy, NDF – forward z rozliczeniem netto, Strategia opcyjna – kupione opcje call i wystawione opcje put.

⁽²⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.

Grupa Kapitałowa Orange Polska
Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe wg MSSF – 31 grudnia 2015 roku

(w milionach złotych)

			Wartość godziwa			
Rodzaj instrumentu ⁽¹⁾	Zabezpieczane ryzyko	Pozycja zabezpieczana	Wartość nominalna (w milionach w danej walucie)	Termin zapadalności	Składnik aktywów finansowych	Składnik zobowiązań finansowych
Na dzień 31 grudnia 2014						
Instrumenty pochodne - zabezpieczenie wartości godziwej						
CCIRS	Ryzyko walutowe	Pożyczka od jednostki powiązanej	80 EUR	2016	1	-
Zabezpieczenia wartości godziwej razem					1	-
Instrumenty pochodne - zabezpieczenie przepływów pieniężnych						
CCIRS	Ryzyko walutowe i ryzyko stopy	Pożyczki od jednostki powiązanej	680 EUR	2016-2019	69	-
IRS	Ryzyko stopy procentowej	Pożyczki od jednostki powiązanej	2.800 PLN	2016-2019	-	(147)
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	75 EUR	2015	5	-
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	2 USD	2015	-	-
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych razem					74	(147)
Instrumenty pochodne - przeznaczone do obrotu ⁽²⁾						
NDF	Ryzyko walutowe	Kredyt bankowy	8 EUR	2015	-	-
		Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości				
NDF	Ryzyko walutowe	2100 MHz	98 EUR	2015	7	-
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	53 EUR	2015	3	-
		Rezerwa dotycząca postępowania przed Komisją Europejską				
NDF	Ryzyko walutowe	Komisia Europejską	105 EUR	2015	3	-
NDF	Ryzyko walutowe	Kredyt bankowy	12 USD	2015	3	-
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	3 USD	2015	-	-
		Pożyczka od jednostki powiązanej				
IRS	Ryzyko stopy procentowej	Pożyczka od jednostki powiązanej	350 PLN	2020	-	(1)
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu razem					16	(1)
Instrumenty pochodne razem					91	(148)
W tym krótkoterminowe					21	-
W tym długoterminowe					70	(148)

⁽¹⁾ CCIRS - swap walutowo-procentowy, IRS - swap procentowy, NDF - forward z rozliczeniem netto.

⁽²⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.

Maksymalną ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe odzwierciedla wartość bilansowa instrumentów pochodnych. Grupa zawiera kontrakty na instrumenty pochodne z Orange S.A. i wiodącymi instytucjami finansowymi. Grupa ustaliła limity transakcyjne dotyczące kontrahentów, służące monitorowaniu wielkości ekspozycji na ryzyko kredytowe. Limity oparte są na ratingu każdej instytucji. W przypadku pogorszenia się kondycji finansowej kontrahenta Grupa stosuje odpowiednie środki w celu ograniczenia ryzyka utraty jego wypłacalności.

Zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne ujęta w innych całkowitych dochodach została zaprezentowana poniżej:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>			<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2014</i>		
	<i>Przed podatkiem</i>	<i>Podatek</i>	<i>Po podatku</i>	<i>Przed podatkiem</i>	<i>Podatek</i>	<i>Po podatku</i>
Efektywna część zysków/(strat) na instrumentach zabezpieczających	(46)	9	(37)	(62)	12	(50)
Przeklasyfikowanie do rachunku zysków i strat korygujące:	71	(13)	58	(27)	5	(22)
- <i>koszty odsetkowe prezentowane w kosztach finansowych, netto</i>	100	(19)	81	50	(10)	40
- <i>różnice kursowe prezentowane w kosztach finansowych, netto</i>	(28)	6	(22)	(77)	15	(62)
- <i>usługi obce</i>	(1)	-	(1)	-	-	-
Kwota przeklasyfikowana do wartości początkowej zabezpieczanej pozycji	(2)	-	(2)	(1)	-	(1)
Zyski/(straty) z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne razem	23	(4)	19	(90)	17	(73)

Przewiduje się, że zyski z wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne skumulowane w pozostałych kapitałach rezerwowych na dzień 31 grudnia 2015 roku wpłyną na rachunek zysków i strat w latach 2016 - 2021.

22. Wartość godziwa instrumentów finansowych

22.1. Pomiar wartości godziwej

W odniesieniu do instrumentów finansowych, które po początkowym ujęciu wyceniane są w wartości godziwej, Grupa klasyfikuje zasady pomiaru wartości godziwej wykorzystując poniższą hierarchię odzwierciedlającą wagę danych źródłowych wykorzystywanych do wyceny:

- Poziom 1: kwotowania (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań,
- Poziom 2: dane źródłowe inne niż kwotowania zaliczane do Poziomu 1, które są obserwowalne dla aktywów lub zobowiązań w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (pochodne cen),
- Poziom 3: dane źródłowe dla aktywów lub zobowiązań, które nie są oparte na obserwowalnych danych rynkowych (dane źródłowe nieobserwowalne).

Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe Grupy, które po początkowym ujęciu wyceniane są w wartości godziwej, obejmują instrumenty pochodne prezentowane w Nocie 21. Grupa klasyfikuje instrumenty pochodne do Poziomu 2 pomiaru wartości godziwej.

22.2. Porównanie wartości godziwej i wartości bilansowej instrumentów finansowych

Na dzień 31 grudnia 2015 i 2014 roku wartość bilansowa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, krótkoterminowych należności i zobowiązań handlowych oraz krótkoterminowych zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu była zbliżona do ich wartości godziwej ze względu na krótki okres zapadalności tych instrumentów lub ich gotówkowy charakter.

Na dzień 31 grudnia 2015 i 2014 roku wartość bilansowa zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu o zmiennym oprocentowaniu była zbliżona do ich wartości godziwej.

Na dzień 31 grudnia 2015 i 2014 roku wartość bilansowa kredytu bankowego o stałym oprocentowaniu była zbliżona do jego wartości godziwej ze względu na niematerialną różnicę pomiędzy stałą stopą procentową a stopami rynkowymi.

Poniżej przedstawione zostało porównanie wartości bilansowej i wartości godziwej tych instrumentów finansowych Grupy, których szacowana wartość godziwa odbiega od wartości bilansowej.

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Nota</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>		<i>Na dzień 31 grudnia 2014</i>	
		<i>Wartość bilansowa</i>	<i>Szacowana wartość godziwa Poziom 2</i>	<i>Wartość bilansowa</i>	<i>Szacowana wartość godziwa Poziom 2</i>
Zobowiązania z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości	15.1	918	1.100	1.016	1.233

Wartość godziwa instrumentów finansowych została ustalona poprzez zdyskontowanie wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu rynkowych stóp procentowych obowiązujących dla danej waluty. Wartości godziwe obliczone w walutach obcych są przeliczane na złote przy zastosowaniu kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu sprawozdawczego i korygowane o własne ryzyko kredytowe. Oszacowane wartości DVA były niematerialne w porównaniu do wartości godziwej instrumentów finansowych.

23. Cele i polityka zarządzania ryzykiem finansowym

23.1. Zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa jest narażona na ryzyka finansowe związane przede wszystkim z instrumentami finansowymi emitowanymi lub posiadanymi w ramach działalności operacyjnej i finansowej. Ryzyko to można określić jako ryzyko rynkowe (w skład którego wchodzi ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej), ryzyko płynności oraz ryzyko kredytowe. Grupa zarządza ryzykiem finansowym w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu zmian kursów walutowych i stóp procentowych, jak również w celu stabilizacji przepływów pieniężnych oraz zapewnienia odpowiedniego poziomu płynności i elastyczności finansowej.

Zasady zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie zostały zatwierdzone przez Zarząd. Zarządzanie ryzykiem finansowym jest zgodne ze strategiami opracowanymi przez Komitet ds. Skarbu będący pod bezpośrednim nadzorem Członka Zarządu ds. Finansów.

Polityka zarządzania ryzykiem finansowym określa zasady oraz zakres odpowiedzialności w obszarze zarządzania ryzykiem finansowym, a w szczególności definiuje następujące obszary:

- miary ryzyka używane do identyfikacji oraz oceny ekspozycji na ryzyka finansowe,
- wybór odpowiednich instrumentów zabezpieczających przed zidentyfikowanymi ryzykami,
- metodologię wyceny wartości godziwej instrumentów pochodnych,
- limity transakcyjne oraz ratingi kredytowe kontrahentów, z którymi Grupa zawiera transakcje zabezpieczające.

23.2. Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa zawiera liczne transakcje terminowe w celu zabezpieczania się przed ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stopy procentowej. Instrumenty pochodne używane przez Grupę to swapy walutowo-procentowe, swapy walutowe, swapy procentowe, opcje walutowe, walutowe kontrakty forward z dostawą i bez dostawy.

Pewne instrumenty pochodne używane przez Grupę są klasyfikowane jako zabezpieczenie wartości godziwej lub zabezpieczenie przepływów pieniężnych. Grupa stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 (patrz Nota 31.17). Zabezpieczenia wartości godziwej są stosowane w celu zabezpieczenia przed zmianami wartości godziwej instrumentów finansowych, które można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka i które mogłyby wpływać na rachunek zysków i strat. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych pozwala wyeliminować zmienność przyszłych przepływów pieniężnych wynikającą z danego ryzyka, która mogłaby wpływać na rachunek zysków i strat.

Zgodnie z polityką Grupy instrumenty pochodne używane są wyłącznie jako narzędzie do zabezpieczania przed ryzykiem finansowym i nie są wykorzystywane do celów spekulacyjnych. Niemniej jednak niektóre instrumenty pochodne zawarte przez Grupę są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, ponieważ nie spełniają wszystkich wymagań rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 i zasady rachunkowości zabezpieczeń nie są stosowane w ich przypadku. Instrumenty pochodne klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu są traktowane przez Grupę jako zabezpieczenie operacyjne, ponieważ ekonomicznie zabezpieczają Grupę przed ryzykiem walutowym bądź ryzykiem stopy procentowej.

Szczegółowe informacje o instrumentach pochodnych wykorzystywanych przez Grupę, wraz z opisem powiązań zabezpieczających, znajdują się w Nocie 21.

23.3. Ryzyko walutowe

Grupa jest narażona na ryzyko walutowe, którego źródłem są aktywa i zobowiązania finansowe denominowane w walutach obcych, w szczególności pożyczki od jednostki powiązanej, kredyt bankowy (patrz Nota 19), zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz oraz rezerwa dotycząca postępowania przed Komisją Europejską (patrz Nota 28.b).

Strategia zabezpieczania Grupy, minimalizująca wpływ wahań kursów walutowych, jest aktualizowana okresowo. Akceptowalny poziom ekspozycji walutowej jest wynikiem analizy ryzyka dla otwartej pozycji w danej walucie przy uwzględnieniu oczekiwań rynków finansowych co do kształtowania się kursów walutowych w określonej perspektywie czasu.

W ramach obowiązującej polityki zabezpieczeń Grupa zabezpiecza ryzyko walutowe wykorzystując głównie swapy walutowo-procentowe, swapy walutowe i walutowe kontrakty forward, które pozwalają zamienić kwotę kapitału denominowanego w walucie obcej na kwotę wyrażoną w złotych. W rezultacie zyski/straty kursowe na instrumencie pochodnym kompensują straty/zyski kursowe na pozycji zabezpieczanej. W wyniku zastosowania zabezpieczeń zmienność kursów walutowych ma ograniczony wpływ na skonsolidowany rachunek zysków i strat.

Tabela poniżej przedstawia wskaźniki zabezpieczenia ryzyka walutowego dla głównych ekspozycji walutowych Grupy. Wskaźnik zabezpieczenia ryzyka porównuje wartość zabezpieczonej części ekspozycji walutowej z wartością całej ekspozycji.

<i>Ekspozycja walutowa</i>	<i>Wskaźnik zabezpieczenia</i>	
	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2014</i>
Pożyczki od jednostki powiązanej i kredyty bankowe	99,7%	99,7%
Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz	47,3%	55,1%
Rezerwa dotycząca postępowania przed Komisją Europejską (patrz Nota 28.b)	73,7%	75,5%

Ponadto Grupa aktywnie zarządza ryzykiem walutowym związanym z wydatkami operacyjnymi oraz inwestycyjnymi.

Do pomiaru ryzyka walutowego Grupa wykorzystuje opisaną poniżej analizę wrażliwości.

W tabeli poniżej zaprezentowane zostały główne ekspozycje walutowe Grupy (po uwzględnieniu zabezpieczeń) oraz potencjalne zyski/straty kursowe na tych ekspozycjach będące wynikiem hipotetycznej dziesięcioprocentowej aprecjacji/deprecjacji złotego względem innych walut.

(w milionach w danej walucie)	Efektywna ekspozycja po uwzględnieniu zabezpieczeń				Wrażliwość na zmianę kursu PLN względem innych walut wpływająca na skonsolidowany rachunek zysków i strat			
	Na dzień 31 grudnia 2015		Na dzień 31 grudnia 2014		Na dzień 31 grudnia 2015		Na dzień 31 grudnia 2014	
	Waluta	PLN	Waluta	PLN	+10% PLN	-10%	+10% PLN	-10%
Ekspozycja walutowa								
Kredyt bankowy (USD)	3	13	3	11	1	(1)	1	(1)
Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz (EUR)	85	361	80	341	36	(36)	34	(34)
Rezerwa dotycząca postępowania przed Komisją Europejską (EUR) (patrz Nota 28.b)	38	160	34	145	16	(16)	15	(15)
Razem		534		497	53	(53)	50	(50)

Analiza wrażliwości w tabeli powyżej została dokonana w oparciu o następujące założenia:

- niezabezpieczona część zdyskontowanej wartości zobowiązań stanowi ekspozycję na ryzyko walutowe (efektywna ekspozycja),
- za transakcje ograniczające ryzyko walutowe uważa się zarówno instrumenty pochodne wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, jak i te, które klasyfikowane są jako zabezpieczenie operacyjne,
- środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych zostały wyłączone z analizy.

Zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych z tytułu planowanych transakcji ma wpływ na pozostałe kapitały rezerwowe. Analiza wrażliwości przeprowadzona przez Grupę wykazała, że potencjalne zyski/(straty) wpływające na pozostałe kapitały rezerwowe wynikające z hipotetycznej dziesięcioprocentowej deprecjacji/aprecjacji złotego względem innych walut wyniosły na dzień 31 grudnia 2015 i 2014 roku odpowiednio 45/(45) milionów złotych i 33/(33) miliony złotych.

23.4. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest to ryzyko, że wartość godziwa albo przyszłe przepływy pieniężne z instrumentu finansowego będą zmieniać się na skutek zmian stóp procentowych. Grupa posiada oprocentowane zobowiązania finansowe składające się głównie z pożyczek od jednostki powiązanej i kredytów bankowych (patrz Nota 19).

Strategia zabezpieczania Grupy przed ryzykiem stopy procentowej, ograniczająca wpływ niekorzystnych zmian stóp procentowych, jest aktualizowana okresowo. Preferowany podział pomiędzy zadłużeniem opartym na stałej stopie, a tym opartym na zmiennej stopie procentowej, jest wynikiem analizy wpływu potencjalnych zmian stóp procentowych na koszty finansowe.

Według obowiązującej strategii zabezpieczeń, Grupa zabezpiecza ryzyko stopy procentowej wykorzystując swapy procentowe i swapy walutowo-procentowe. W rezultacie zastosowania zabezpieczeń, struktura zobowiązań zmienia się w kierunku struktury docelowej, jako że zobowiązania oparte na zmiennej/stałej stopie procentowej efektywnie zamieniane są na zobowiązania o stałej/zmiennej stopie procentowej.

Na dzień 31 grudnia 2015 i 2014 roku stosunek długu opartego na stałej stopie procentowej do długu opartego na zmiennej stopie procentowej (z uwzględnieniem zabezpieczeń) wyniósł dla Grupy odpowiednio 88/12% i 73/27%.

Do pomiaru ryzyka stopy procentowej Grupa wykorzystuje opisaną poniżej analizę wrażliwości.

W tabeli poniżej zaprezentowana została analiza wrażliwości Grupy na ryzyko stopy procentowej (po uwzględnieniu zabezpieczeń) przy założeniu hipotetycznego wzrostu/spadku stóp procentowych o jeden punkt procentowy.

(w milionach złotych)

	Wrażliwość na zmianę stóp procentowych o 1 p.p.							
	Na dzień 31 grudnia 2015				Na dzień 31 grudnia 2014			
	WIBOR		EURIBOR		WIBOR		EURIBOR	
	+1 p.p.	-1 p.p.	+1 p.p.	-1 p.p.	+1 p.p.	-1 p.p.	+1 p.p.	-1 p.p.
Koszty finansowe, netto	37	(39)	(3)	4	9	(10)	(5)	5
Pozostałe kapitały rezerwowe	107	(110)	(15)	17	99	(103)	(12)	12

Analiza wrażliwości w tabeli powyżej została dokonana w oparciu o następujące założenia:

- koszty finansowe, netto zawierają następujące elementy narażone na ryzyko stopy procentowej: a) koszty odsetkowe od długu opartego na zmiennej stopie procentowej (po uwzględnieniu zabezpieczeń) b) zmianę wartości godziwej instrumentów pochodnych nie wyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające i klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu (patrz Nota 21),
- pozostałe kapitały rezerwowe obejmują zmianę wartości godziwej instrumentów pochodnych, którą uznano za efektywne zabezpieczenie przepływów pieniężnych (patrz Nota 21),
- na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość godziwa długu finansowego brutto opartego na zmiennej stopie procentowej (po uwzględnieniu zabezpieczeń) wynosiła 487 milionów złotych (na dzień 31 grudnia 2014 roku 1.152 miliony złotych).

23.5. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest to ryzyko wystąpienia trudności w spłacie zobowiązań finansowych. Proces zarządzania ryzykiem płynności w Grupie polega na prognozowaniu przyszłych przepływów pieniężnych, analizie poziomu aktywów płynnych w relacji do przepływów pieniężnych, monitorowaniu wskaźników płynności opartych na pozycjach sprawozdania z sytuacji finansowej oraz utrzymywaniu dostępu do różnych źródeł finansowania, w tym do rezerwowych linii kredytowych.

W celu zwiększenia skuteczności, proces zarządzania płynnością jest zoptymalizowany poprzez scentralizowanie funkcji skarbcowych dla Grupy, gdzie płynne nadwyżki środków pieniężnych wygenerowane przez spółki wchodzące w skład Grupy są inwestowane i zarządzane przez skarbiec centralny. Nadwyżki środków pieniężnych Grupy inwestowane są w krótkoterminowe płynne instrumenty finansowe – głównie depozyty bankowe. Ponadto w 2013 roku Grupa zawarła z Orange S.A. umowę scentralizowanego zarządzania płynnością umożliwiającą Grupie deponowanie nadwyżek finansowych w Orange S.A. oraz dającą dostęp do zapasowego finansowania płynności z maksymalną kwotą limitu wynoszącą 1.750 milionów złotych.

Grupa zarządza ryzykiem płynności również poprzez utrzymywanie otwartych i niewykorzystanych linii kredytowych, które tworzą rezerwę płynności i zabezpieczają wypłacalność i elastyczność finansową. Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa miała następujące niewykorzystane linie kredytowe w kwocie 3.717 milionów złotych (na dzień 31 grudnia 2014 roku było to 2.723 miliony złotych):

- 1.967 milionów złotych w postaci linii kredytowych, głównie z Grupy Orange,
- 1.750 milionów złotych w postaci wymienionej powyżej rezerwowej linii kredytowej z Orange S.A.

Ryzyko płynności jest regularnie mierzone i monitorowane przez Grupę przy wykorzystaniu następujących wskaźników:

- wskaźniki płynności,
- analiza terminów wymagalności niezdyskontowanych umownych przepływów pieniężnych z tytułu zobowiązań finansowych Grupy,
- średni czas spłaty kapitału.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźnik płynności (definiowany jako stosunek dostępnych źródeł środków finansowych tj. środków pieniężnych i linii kredytowych oraz kwoty spłaty długu w okresie następnych 12 i 18 miesięcy) oraz wskaźnik płynności bieżącej (definiowany jako stosunek niewykorzystanych linii kredytowych i aktywów obrotowych oraz zobowiązań krótkoterminowych):

(w milionach złotych)

	<i>Wskaźniki płynności</i>	
	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2014</i>
Wskaźnik płynności (z uwzględnieniem instrumentów pochodnych) - następne 12 miesięcy	288%	238%
Niewykorzystane linie kredytowe	3.717	2.723
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	266	248
Spłata długu ⁽¹⁾	1.313	1.170
Spłata zobowiązań z tytułu instrumentów pochodnych ⁽²⁾	71	78
Wskaźnik płynności (z uwzględnieniem instrumentów pochodnych) - następne 18 miesięcy	276%	120%
Niewykorzystane linie kredytowe	3.717	2.723
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	266	248
Spłata długu ⁽¹⁾	1.329	2.380
Spłata zobowiązań z tytułu instrumentów pochodnych ⁽²⁾	113	98
Wskaźnik płynności bieżącej (z uwzględnieniem niewykorzystanych linii kredytowych)	117%	102%
Niewykorzystane linie kredytowe	3.717	2.723
Aktywa obrotowe razem	2.330	2.078
Zobowiązania krótkoterminowe razem	5.185	4.709

⁽¹⁾ Niedyskontowane umowne przepływy pieniężne od pożyczek od jednostki powiązanej i kredytów bankowych.

⁽²⁾ Niedyskontowane umowne przepływy pieniężne od instrumentów pochodnych.

Analiza wymagalności dla pozostających do zapłaty niedyskontowanych umownych przepływów pieniężnych z tytułu zobowiązań finansowych Grupy na dzień 31 grudnia 2015 i 2014 roku została przedstawiona poniżej.

Na dzień 31 grudnia 2015 i 2014 roku kwoty w walucie zostały przeliczone na złote według kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu. Płatności odsetek wynikające z instrumentów finansowych, naliczane według zmiennej stopy procentowej, zostały wyliczone w oparciu o odpowiednie stopy procentowe mające zastosowanie na dzień 31 grudnia 2015 i 2014 roku.

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>									
	<i>Niedyskontowane umowne przepływy pieniężne ⁽¹⁾</i>									
	<i>Długoterminowe</i>									
	<i>Nota</i>	<i>Wartość bilansowa</i>	<i>Do 1 roku</i>	<i>1-2 lat</i>	<i>2-3 lat</i>	<i>3-4 lat</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>Pow. 5 lat</i>	<i>Razem długo- terminowe</i>	<i>Razem</i>
Pożyczki od jednostki powiązanej	19.1	4.122	1.301	26	33	2.069	9	815	2.952	4.253
Pozostałe zobowiązania finansowe	19.2	126	48	31	27	16	7	3	84	132
– w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		64	22	18	17	10	1	-	46	68
Instrumenty pochodne - aktywa	21	(122)	23	47	47	(7)	11	(36)	62	85
Instrumenty pochodne - zobowiązania	21	134	48	37	29	12	(3)	(2)	73	121
Dług finansowy brutto po uwzględnieniu instrumentów pochodnych		4.260	1.420	141	136	2.090	24	780	3.171	4.591
Zobowiązania handlowe	15.1	2.897	2.136	157	151	143	143	417	1.011	3.147
Zobowiązania finansowe razem (łącznie z aktywami z instrumentów pochodnych)		7.157	3.556	298	287	2.233	167	1.197	4.182	7.738

⁽¹⁾ Obejmują zarówno płatności kapitału jak i odsetek.

(w milionach złotych)

Na dzień 31 grudnia 2014

Niezdyskontowane umowne przepływy pieniężne ⁽¹⁾

Długoterminowe

	Nota	Wartość bilansowa	Do 1 roku	1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	Pow. 5 lat	Razem długo- terminowe	Razem
Pożyczki od jednostki powiązanej	19.1	4.307	1.124	1.225	27	28	2.060	-	3.340	4.464
Pozostałe zobowiązania finansowe	19.2	124	67	18	16	13	8	8	63	130
– w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		24	10	5	4	4	3	-	16	26
Instrumenty pochodne - aktywa	21	(91)	39	19	35	35	(18)	-	71	110
Instrumenty pochodne - zobowiązania	21	148	39	32	29	28	14	-	103	142
Dług finansowy brutto po uwzględnieniu instrumentów pochodnych		4.488	1.269	1.294	107	104	2.064	8	3.577	4.846
Zobowiązania handlowe	15.1	2.872	2.013	157	156	151	143	560	1.167	3.180
Zobowiązania finansowe razem (łącznie z aktywami z instrumentów pochodnych)		7.360	3.282	1.451	263	255	2.207	568	4.744	8.026

⁽¹⁾ Obejmują zarówno płatności kapitału jak i odsetek.

Średni czas spłaty kapitału dla portfela zadłużenia posiadanego na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniósł 2,8 roku (na dzień 31 grudnia 2014 roku wyniósł 3,2 roku).

23.6. Ryzyko kredytowe

Celem polityki zarządzania ryzykiem kredytowym jest wspieranie rozwoju Grupy przy jednoczesnej minimalizacji ryzyk finansowych poprzez działania zapewniające, że klienci i kontrahenci są zawsze w stanie zapłacić kwoty należne Grupie.

Podstawowym zadaniem Komitetu Kredytowego, podlegającego kontroli Członka Zarządu ds. Finansów, jest koordynacja i konsolidacja następujących działań z zakresu zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie:

- ocena ryzyka kredytowego klientów,
- monitorowanie sytuacji biznesowej i finansowej klientów,
- zarządzanie należnościami i złymi długami.

Polityka oraz zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w ramach Grupy zostały zatwierdzone przez Komitet Kredytowy.

W Grupie nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego.

Dodatkowe informacje dotyczące ryzyka kredytowego zawarte są w Notach 13, 20, 21.

23.7. Zarządzanie zobowiązaniami do utrzymania określonych wskaźników finansowych

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa nie była stroną umów zawierających warunki dotyczące utrzymania określonych wskaźników finansowych.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa była stroną umów gwarancyjnych zawierających warunków, zgodnie z którym Grupa zobowiązana była do utrzymania wskaźnika finansowego określonego jako stosunek długu netto do skorygowanej wartości EBITDA na poziomie nie wyższym niż 3,5:1 potwierdzanym półrocznie. Na dzień 31 grudnia 2014 roku obowiązek utrzymania opisanego wskaźnika był spełniony.

24. Podatek dochodowy

24.1. Podatek dochodowy

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2015	12 miesięcy do 31 grudnia 2014
Bieżący podatek dochodowy	(80)	(31)
Podatek odroczoney	53	(15)
Podatek dochodowy razem	(27)	(46)

Uzgodnienie pomiędzy obciążeniem z tytułu podatku dochodowego a teoretyczną kwotą podatku bazującą na ustawowej stawce podatkowej przedstawia się następująco:

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2015	12 miesięcy do 31 grudnia 2014
Skonsolidowany zysk przed opodatkowaniem	281	581
<i>Minus: Zysk ze sprzedaży Wirtualnej Polski S.A. (transakcja neutralna podatkowo)</i>	-	(191)
Skonsolidowany zysk przed opodatkowaniem, skorygowany	281	390
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%
Kwota teoretyczna podatku	(53)	(74)
Odlczenie związane z wydatkami poniesionymi na nabycie nowych technologii	39	25
Korekty podatku bieżącego za poprzednie okresy	-	36
Koszty nie wpływające na podstawę opodatkowania, netto i pozostałe różnice	(13)	(33)
Podatek dochodowy razem	(27)	(46)

Koszty nie wpływające na podstawę opodatkowania obejmują koszty indywidualnie wymienione w polskim prawie podatkowym jako nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 i 2014 roku spółki OPL S.A., TP Invest Sp. z o.o. i Orange Customer Service Sp. z o.o. tworzyły Podatkową Grupę Kapitałową.

24.2. Podatek odroczoney

(w milionach złotych)

	Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej		Skonsolidowany rachunek zysków i strat	
	Na dzień 31 grudnia 2015	Na dzień 31 grudnia 2014	12 miesięcy do 31 grudnia 2015	12 miesięcy do 31 grudnia 2014
Środki trwałe i wartości niematerialne	537	513	24	69
Należności i zobowiązania rozpoznane na zasadzie memoriałowej	150	122	28	(24)
Przychody przyszłych okresów	90	77	3	(14)
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	72	90	(16)	(1)
Rezerwy	96	85	11	(17)
Dług finansowy netto	22	22	4	(21)
Odpisy aktualizujące aktywa finansowe	29	30	(1)	(3)
Pozostałe	(5)	(5)	-	(4)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego, netto ⁽¹⁾	991	934	-	-
Podatek odroczoney razem	-	-	53	(15)

⁽¹⁾ W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 i 2014 roku odpowiednio (6) milionów złotych i 26 milionów złotych zmiany aktywów z tytułu podatku odroczonego zostało ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów. W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku 10 milionów złotych zmiany aktywów z tytułu podatku odroczonego zostało ujęte bezpośrednio w zyskach zatrzymanych (patrz Nota 25.3). W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2014 roku nie wystąpiła zmiana aktywów z tytułu podatku odroczonego ujęta bezpośrednio w zyskach zatrzymanych.

Wartość nierozpoznanych aktywów z tytułu podatku odroczonego dotyczy głównie strat podatkowych, w stosunku do których oczekuje się, że nie zostaną wykorzystane. Na dzień 31 grudnia 2015 i 2014 roku kwota strat podatkowych, dla której nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego, wyniosła odpowiednio 20 milionów złotych oraz 33 miliony złotych. Wartość nierozpoznanych aktywów z tytułu podatku odroczonego dotyczy również tych różnic przejściowych, które zdaniem Grupy mogą nie zostać wykorzystane podatkowo. Na dzień 31 grudnia

2015 roku nie wystąpiły znaczące różnice przejściowe, dla których nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego. Na dzień 31 grudnia 2014 roku kwota różnic przejściowych, dla której nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego, wyniosła 22 miliony złotych.

25. Kapitał własny

25.1. Kapitał zakładowy

Na dzień 31 grudnia 2015 i 2014 roku kapitał zakładowy Spółki wynosił 3.937 milionów złotych i był podzielony na 1.312 milionów w pełni opłaconych akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 3 złote każda.

Struktura własnościowa kapitału zakładowego na dzień 31 grudnia 2015 i 2014 roku była następująca:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>			<i>Na dzień 31 grudnia 2014</i>		
	% ogólnej liczby głosów	% ogólnej liczby akcji	Wartość nominalna	% ogólnej liczby głosów	% ogólnej liczby akcji	Wartość nominalna
Orange S.A.	50,67	50,67	1.995	50,67	50,67	1.995
Pozostali akcjonariusze	49,33	49,33	1.942	49,33	49,33	1.942
Razem	100,00	100,00	3.937	100,00	100,00	3.937

25.2. Dywidenda

W dniu 9 kwietnia 2015 roku Walne Zgromadzenie Orange Polska S.A. podjęło uchwałę o wypłacie dywidendy zwykłej z zysku za 2014 rok oraz z zysków zatrzymanych z lat poprzednich w wysokości 0,50 złotego na jedną akcję. Dywidenda, wynosząca 656 milionów złotych, została wypłacona w dniu 9 lipca 2015 roku.

W dniu 10 kwietnia 2014 roku Walne Zgromadzenie OPL S.A. podjęło uchwałę o wypłacie dywidendy zwykłej z zysku za 2013 rok w wysokości 0,50 złotego na jedną akcję. Całkowita kwota dywidendy, wypłaconej w dniu 10 lipca 2014 roku, wyniosła 656 milionów złotych.

Wartość zysków zatrzymanych OPL S.A. dostępnych do wypłaty w formie dywidendy dla udziałowców Grupy wynosiła 4,7 miliarda złotych na dzień 31 grudnia 2015 roku. Pozostałe saldo zysków zatrzymanych Spółki nie jest dostępne do wypłaty w formie dywidendy ze względu na ograniczenia wynikające z polskiego prawa handlowego. Ponadto, 0,3 miliarda złotych zysków zatrzymanych spółek zależnych OPL S.A. było dostępnych do wypłaty w formie dywidendy przez spółki zależne do OPL S.A. na dzień 31 grudnia 2015 roku.

W dniu 15 lutego 2016 roku Zarząd Orange Polska S.A. podjął uchwałę o wypłacie dywidendy zwykłej z zysku za 2015 rok oraz z zysków zatrzymanych z lat poprzednich w wysokości 0,25 złotego na jedną akcję. Proponowana dywidenda podlega zatwierdzeniu przez Walne Zgromadzenie Orange Polska S.A.

25.3. Pozostałe zmiany w zyskach zatrzymanych

W 2015 roku 10 milionów złotych pozostałych kapitałów rezerwowych zostało przeniesione do zysków zatrzymanych. Kwota ta składa się z 79 milionów złotych płatności w formie akcji ujętych w poprzednich latach, (85) milionów złotych skumulowanych strat aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia dla emerytów Grupy ograniczonych w 2015 roku (patrz Nota 16) i 16 milionów złotych powiązanego z nimi podatku odroczonego. Ponadto, Grupa ujęła korektę w wysokości 45 milionów złotych (po uwzględnieniu podatku odroczonego) dotyczącą nieistotnych błędów w rozpoznaniu przychodów w systemie pre-paid w poprzednich okresach. Wpływ tej korekty został ujęty bezpośrednio w zyskach zatrzymanych i zaprezentowany jako pozostałe zmiany w skonsolidowanym sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym.

26. Zarządzanie kapitałem

Grupa zarządza kapitałem poprzez stosowanie zrównoważonej polityki finansowej, której celem jest dostarczanie odpowiednich środków finansowych na rozwój biznesowy przy jednoczesnym zabezpieczeniu właściwej struktury finansowania i płynności finansowej.

Polityka zarządzania kapitałem Grupy uwzględnia poniższe kluczowe elementy:

- wyniki działalności w połączeniu z planami inwestycyjnymi i rozwojowymi,
- harmonogram spłat długu,
- warunki rynku finansowego,
- zasady dystrybucji zysku akcjonariuszom Grupy.

W celu połączenia tych czynników Grupa okresowo ustala ramy dla struktury finansowania. Aktualnym celem Grupy w obszarze zarządzania kapitałem jest utrzymanie wskaźnika długu finansowego netto do skorygowanej wartości EBITDA na poziomie nie wyższym niż 2,2 w latach 2016 - 2018.

W tabeli poniżej przedstawiono dwa główne wskaźniki kapitałowe monitorowane przez Grupę oraz dane liczbowe, które posłużyły do ich kalkulacji. Grupa definiuje kapitał jako sumę kapitału własnego oraz długu finansowego netto (patrz Nota 18).

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Nota</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2014</i>
Dług finansowy netto	18	3.911	4.134
Kapitał własny razem		11.977	12.398
Kapitał własny razem oraz dług finansowy netto		15.888	16.532
Skorygowana EBITDA	3	3.521	3.916
Dźwignia finansowa netto ⁽¹⁾		25%	25%
Wskaźnik długu finansowego netto / Skorygowana EBITDA		1,1	1,1

⁽¹⁾ Dźwignia finansowa netto = Dług finansowy netto / (Dług finansowy netto + Kapitał własny razem).

Przyjęta przez Grupę polityka zarządzania kapitałem narzuca utrzymywanie dyscypliny finansowej, zapewniając jednocześnie odpowiednią elastyczność niezbędną do zachowania rentownego rozwoju oraz do realizacji ustalanych corocznie zasad dystrybucji zysku wypracowanego przez Grupę. Głównym celem polityki dystrybucji zysku jest dostarczanie rozsądnego wynagrodzenia akcjonariuszom Grupy.

27. Nieujęte zobowiązania wynikające z zawartych umów

27.1. Zobowiązania wynikające z umów leasingu operacyjnego

W przypadkach, w których Grupa jest leasingobiorcą, zobowiązania wynikające z umów leasingu operacyjnego dotyczą umów, których przedmiotem są głównie budynki i grunty. Koszty z tytułu leasingu wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat wyniosły w okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 i 2014 roku odpowiednio 372 miliony złotych i 387 milionów złotych. Większość umów jest denominowana w walutach obcych. Niektóre z powyższych umów indeksowane są wskaźnikami cen dla danej waluty.

Na dzień 31 grudnia 2015 i 2014 roku wartość minimalnych przyszłych opłat z tytułu umów leasingu operacyjnego, dla których nie istnieje praktyczna możliwość ich wypowiedzenia, wynosiła:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2014</i>
Do 1 roku	205	215
Od 1 roku do 5 lat	419	405
Powyżej 5 lat	199	241
Minimalne przyszłe opłaty razem	823	861

W przypadkach, w których Grupa jest leasingodawcą, wartość minimalnych przyszłych opłat z tytułu umów leasingu operacyjnego, dla których nie istnieje praktyczna możliwość ich wypowiedzenia, na dzień 31 grudnia 2015 i 2014 roku wyniosła odpowiednio 81 milionów złotych i 66 milionów złotych.

27.2. Podjęte zobowiązania inwestycyjne

Zobowiązania inwestycyjne, które zostały podjęte na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego, lecz nie zostały ujęte w sprawozdaniu finansowym, przedstawiają się następująco:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2014</i>
Środki trwałe	102	88
Wartości niematerialne	161	47
Zobowiązania inwestycyjne razem	263	135
Kwoty przypadające do zapłaty w ciągu 12 miesięcy od dnia zakończenia okresu sprawozdawczego	190	119

Podjęte zobowiązania inwestycyjne dotyczą głównie zakupu urządzeń wykorzystywanych w sieciach telekomunikacyjnych, systemów informatycznych oraz innych rodzajów oprogramowania.

28. Roszczenia, sprawy sądowe i zobowiązania warunkowe

a. Postępowania prowadzone przez UOKiK i roszczenia z nimi związane

Zgodnie z Prawem Telekomunikacyjnym, w przypadku nie spełnienia określonych wymogów przewidzianych w Prawie Telekomunikacyjnym, Prezes UKE może nałożyć na operatora telekomunikacyjnego karę w maksymalnej wysokości do 3% przychodów operatora, osiągniętych w poprzednim roku kalendarzowym. Zgodnie z Ustawą o Ochronie Konkurencji i Konsumentów, w przypadku nie zastosowania się do jej przepisów Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („UOKiK”) może nałożyć na przedsiębiorstwo kary w maksymalnej wysokości do 50 milionów EUR za niedopełnienie obowiązku udzielenia informacji lub do 10% przychodów podmiotu, osiągniętych w poprzednim roku kalendarzowym za naruszenie przepisów prawa.

Postępowanie prowadzone przez UOKiK w sprawie cen detalicznych za połączenia do Play

W dniu 18 marca 2013 roku UOKiK wszczął postępowanie antymonopolowe przeciwko spółkom Orange Polska, Polkomtel Sp. z o.o. i T-Mobile Polska S.A. twierdząc, że nadużywały kolektywnej pozycji dominującej na krajowym detalicznym rynku telefonii ruchomej. UOKiK zarzuca operatorom, że ceny detaliczne za połączenia wykonywane przez indywidualnych użytkowników końcowych sieci każdego z tych trzech operatorów do sieci P4 Sp. z o.o. (Play) były relatywnie wyższe niż stosowane za takie połączenia do sieci tych trzech operatorów i ustalone bez wystarczającego uwzględnienia zróżnicowania asymetrycznych stawek opłat hurtowych za zakańczanie połączeń określonych przez UKE. Zdaniem UOKiK stosowane ceny mogły powodować ograniczenie rozwoju konkurencji na krajowym detalicznym rynku telefonii ruchomej.

Orange Polska, odpowiadając na pytania UOKiK, przekazała szczegółowe dane dotyczące swoich ofert i cen detalicznych. UOKiK poinformował Spółkę o przedłużeniu postępowania. Wskazana data przedłużenia to dzień 13 marca 2016 roku.

Ponadto Orange Polska otrzymała w maju 2015 roku zawiadanie do próby ugodowej na wniosek złożony w sądzie przez P4, w którym P4 podniósł roszczenia w kwocie 258 milionów złotych dotyczące detalicznych cen usług mobilnych w okresie pomiędzy kwietniem 2012 roku a 31 grudnia 2014 roku. W trakcie posiedzenia sądu w dniu 2 lipca 2015 roku strony nie zawarły ugody. We wrześniu 2015 roku Orange Polska otrzymała również pozew P4, w którym P4 żąda zapłaty odszkodowania w kwocie 316 milionów złotych, w tym odsetki 85 milionów złotych, dotyczącego detalicznych cen usług mobilnych w okresie pomiędzy lipcem 2009 roku a marcem 2012 roku. W obu podniesionych roszczeniach P4 żąda zapłaty solidarnie przez Orange Polska, Polkomtel Sp. z o.o. i T-Mobile Polska S.A.

Zdaniem Zarządu, Orange Polska nie prowadziła działań, które mogłyby ograniczać konkurencję, a w okresie którego dotyczy postępowanie poziom konkurencji na detalicznym rynku telefonii mobilnej stale wzrastał.

Postępowanie UOKiK w sprawie przetargów na usługi mobilne

W dniu 20 grudnia 2013 roku UOKiK wszczął postępowanie antymonopolowe przeciwko Orange Polska i dwóm innym oferentom w przetargach na mobilne usługi transmisji danych przeprowadzonych w 2012 roku. Postępowanie UOKiK dotyczy podejrzenia, że oferenci uzgadniali warunki składanych ofert. UOKiK poinformował Spółkę o przedłużeniu postępowania. Wskazana data przedłużenia to dzień 21 lutego 2016 roku.

Zarząd Orange Polska nie ustalał z innymi spółkami warunków składanych ofert.

Roszczenie Magna Polonia S.A. wobec Orange Polska, T-Mobile Polska, Polkomtel i P4

W 2011 roku UOKiK uznał, że Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. i P4 Sp. z o.o. zawarły porozumienie ograniczające konkurencję na krajowym detalicznym i hurtowym rynku usług telewizji mobilnej świadczonych w technologii DVB-H. Swoją decyzją UOKiK nałożył również kary na te cztery spółki (na Orange Polska – 35 milionów złotych). Orange Polska odwołała się od tej decyzji UOKiK. SOKiK uchylił tę decyzję, UOKiK złożył apelację od wyroku SOKiK i sprawa jest aktualnie rozpatrywana przez Sąd Apelacyjny.

W związku z decyzją UOKiK, Magna Polonia S.A. złożyła w sądzie wniosek o zawezwanie tych czterech operatorów do sądowej próby ugodowej. Magna Polonia S.A. była właścicielem Info TV FM Sp. z o.o., operatora telekomunikacyjnego, który oferował dostarczanie hurtowych usług telewizji mobilnej DVB-H do Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. i P4 Sp. z o.o. Żaden z czterech operatorów komórkowych nie podjął decyzji o wprowadzeniu usługi telewizji mobilnej dla swoich klientów. Magna Polonia domagała się, aby Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. i P4 Sp. z o.o. dokonały solidarnie zapłaty kwoty 618 milionów złotych. Magna Polonia utrzymywała, że jej roszczenie wynikało z utraconych korzyści spowodowanych nie uruchomieniem telewizji DVB-H (w tym niższej wartości udziałów Info TV FM) oraz z kosztów finansowania Info TV FM.

Zarząd Orange Polska nie ustalał z innymi spółkami wspólnych działań, których celem miało być utrudnianie wprowadzenia usługi DVB-H w oparciu o ofertę spółki Info TV FM Sp. z o.o. Decyzja o niewprowadzeniu usług telewizji mobilnej została podjęta z powodu sytuacji rynkowej i przyczyn biznesowych.

W trakcie posiedzenia sądu w dniu 11 grudnia 2013 roku strony nie zawarły ugody. Od tego czasu Magna Polonia nie wniosła powództwa przeciwko Orange Polska ani nie wystąpiła do Orange Polska z żądaniem zapłaty.

W ocenie Zarządu Orange Polska wniosek spółki Magna Polonia nie dawał uzasadnionej podstawy do oceny, czy Magna Polonia poniosła szkodę.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa utworzyła rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko związane z postępowaniami UKE i UOKiK przeciwko Grupie, które zdaniem Grupy stanowią najlepszy szacunek kwot, których zapłata jest prawdopodobna. W przypadku nałożenia jakichkolwiek kar, ich wysokość uzależniona jest od przyszłych zdarzeń, których wynik jest niepewny, zatem w konsekwencji wysokość rezerw może ulec zmianie w okresach przyszłych. Nie ujawniono informacji o wysokości rezerw, gdyż zdaniem Zarządu Spółki mogłoby to osłabić pozycję Grupy w kontekście rozstrzygnięcia toczących się spraw.

b. Postępowanie przed Komisją Europejską w sprawie dostępu szerokopasmowego

W dniu 22 czerwca 2011 roku Komisja Europejska nałożyła na Orange Polska karę w wysokości 127,6 milionów EUR (około 508 milionów złotych) za nadużywanie, przed październikiem 2009 roku, pozycji dominującej na rynku dostępu do hurtowych usług szerokopasmowych. Orange Polska utworzyła rezerwę na całą kwotę kary i naliczone odsetki. Zgodnie z decyzją, kara mogła zostać zabezpieczona poprzez tymczasową zapłatę lub ustanowienie gwarancji bankowej. W dniu 27 września 2011 roku Orange Polska przedłożyła Komisji Europejskiej gwarancję bankową.

Spółka zdecydowanie nie zgadza się z decyzją i niewspółmierną wysokością kary, w szczególności ponieważ jest przekonana, że Komisja Europejska nie uwzględniła szeregu znaczących czynników. Sytuacja na hurtowym rynku

szerokopasmowym systematycznie poprawia się od 2007 roku. Budując i udostępniając stacjonarną infrastrukturę szerokopasmową, Spółka skutecznie zmniejsza trudności na polskim rynku szerokopasmowym i zwiększa wskaźnik penetracji usług szerokopasmowych. Nieprawidłowości wskazane przez Komisję Europejską zostały w przeszłości dobrowolnie usunięte przez Spółkę.

Orange Polska złożyła odwołanie od decyzji Komisji Europejskiej do Sądu Unii Europejskiej w dniu 2 września 2011 roku. W dniu 17 grudnia 2015 roku Sąd Unii Europejskiej ogłosił wyrok oddalający odwołanie Orange Polska od decyzji Komisji Europejskiej. Spółka podjęła decyzję, że zaskarży ten wyrok do Trybunału Sprawiedliwości.

c. Postępowanie przed organami podatkowymi

Urząd Kontroli Skarbowej zakończył postępowanie kontrolne dotyczące rozliczeń podatkowych OPL S.A. za 2009 rok i w dniu 31 marca 2014 roku doręczył wyniki kontroli. Wyniki zakończyły postępowanie przed Urzędem Kontroli Skarbowej i potwierdziły poprawność rozliczeń Spółki w zakresie podatku VAT. Wyniki wskazywały również na pewne nieprawidłowości w zakresie kalkulacji innych zobowiązań podatkowych, ale nie określiły obowiązków Spółki. W opinii Spółki wątpliwości dotyczące jej rozliczeń podatkowych zostały podniesione przez Urząd Kontroli Skarbowej niezasadnie i prawdopodobieństwo ostatecznych wpływów środków jest niskie. Ocena ta została potwierdzona przez zewnętrznych doradców podatkowych.

d. Podatkowe zobowiązania warunkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom prawnym (np. kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli różnych organów administracyjnych, które są uprawnione do nakładania kar i innych sankcji oraz naliczania odsetek. Częste zmiany w regulacjach prawnych dotyczących podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, podatku dochodowego od osób fizycznych i innych podatków, a także ubezpieczeń społecznych skutkują brakiem stabilności systemu podatkowego. Częste różnice co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno w obrębie organów państwowych jak i pomiędzy organami państwowymi a przedsiębiorstwami, powodują z kolei powstawanie obszarów niepewności i konfliktów.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym przypada termin płatności podatku. Po przeprowadzonych kontrolach dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Orange Polska oraz niektóre jej jednostki zależne podlegały kontrolom podatkowym w zakresie zapłaconych podatków. Niektóre z powyższych postępowań kontrolnych nie zostały jeszcze zakończone. W opinii Grupy utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

e. Kwestie związane z powstaniem Orange Polska

Orange Polska powstała w wyniku przekształcenia państwowej jednostki organizacyjnej Poczta Polska Telegraf i Telefon („PPTiT”) w dwa podmioty - Poczta Polska i Orange Polska S.A. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej zawiera, zgodnie z aktem notarialnym z dnia 4 grudnia 1991 roku, kwotę 713 milionów złotych, powstałą w wyniku wniesienia części majątku PPTiT związanego z działalnością telekomunikacyjną. W procesie przekształcenia PPTiT oraz przekazywania mienia na rzecz nowo utworzonych podmiotów w dokumentacji zostały pominięte niektóre nieruchomości, a także inne składniki majątkowe, które obecnie są kontrolowane przez Orange Polska oraz dokumentacja związana z przekształceniem jest w tym zakresie niekompletna. W związku z powyższym prawo Orange Polska do niektórych nieruchomości i innych aktywów trwałych może być kwestionowane, a w konsekwencji może ulec zmianie wartość kapitału z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej.

f. Pozostałe zobowiązania warunkowe

Poza kwestiami opisanymi powyżej, działalność operacyjna Grupy podlega prawnym, społecznym i administracyjnym regulacjom oraz Grupa jest stroną postępowań prawnych i umów handlowych związanych

z działalnością operacyjną. Niektóre decyzje regulacyjne mogą być krzywdzące dla Grupy a wyroki wydane przez sądy w postępowaniach odwoławczych od takich decyzji mogą mieć negatywne skutki dla Grupy. Grupa systematycznie monitoruje ryzyka i zdaniem Zarządu utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane ryzyka, dla których można było dokonać szacunku wysokości rezerwy.

29. Transakcje ze stronami powiązanymi

29.1. Wynagrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej

Wynagrodzenia Zarządu przedstawiały się następująco:

(w tysiącach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2015		12 miesięcy do 31 grudnia 2014	
	Wyplacone	Naliczone, niewypłacone	Wyplacone	Naliczone, niewypłacone
Świadczenia krótkoterminowe z wyłączeniem składek na ubezpieczenia społeczne płatnych przez pracodawcę ⁽¹⁾	11.632	1.758	12.218	1.335
Świadczenia po okresie zatrudnienia	-	-	2.358	-
Razem	11.632	1.758	14.576	1.335

⁽¹⁾ Wynagrodzenia brutto, nagrody i świadczenia niepieniężne.

Świadczenia (wynagrodzenia, nagrody, świadczenia po okresie zatrudnienia oraz odprawy, w tym odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji – w pieniądzu, w naturze lub w formie innych korzyści) wypłacone w okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 i 2014 roku (w tym 1,3 miliona złotych i 1,3 miliona złotych naliczone w okresach poprzednich) lub naliczone ale niewypłacone zgodnie z umownymi zobowiązaniami przez OPL S.A. oraz jej jednostki zależne na rzecz Członków Zarządu i Rady Nadzorczej OPL S.A. zostały zaprezentowane poniżej.

Osoby będące Członkami Zarządu Spółki na dzień 31 grudnia 2015 roku:

(w tysiącach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2015		12 miesięcy do 31 grudnia 2014	
	Wyplacone	Naliczone, niewypłacone	Wyplacone	Naliczone, niewypłacone
Bruno Duthoit	3.132	276	2.878	268
Mariusz Gaca	2.113	329	1.577 ⁽¹⁾	294
Piotr Muszyński	2.449	351	2.380	324
Jolanta Dudek ⁽²⁾	194 ⁽¹⁾	98	-	-
- od Orange Polska S.A.	98	49	-	-
- od Orange Customer Service Sp. z o.o.	96	49	-	-
Jacek Kowalski	1.704	267	1.577	246
Bożena Leśniewska	226 ⁽¹⁾	101	-	-
Maciej Nowohoński	1.575	235	861 ⁽¹⁾	203
Michał Paschalis-Jakubowicz	239 ⁽¹⁾	101	-	-
Razem	11.632	1.758	9.273	1.335

⁽¹⁾ Od dnia powołania na Członka Zarządu OPL S.A.

⁽²⁾ Pani Jolanta Dudek jest Członkiem Zarządów Orange Polska S.A. oraz Orange Customer Service Sp. z o.o.

Osoby będące Członkami Zarządu Spółki w roku 2014 i w poprzednich okresach:

<i>(w tysiącach złotych)</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>		<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2014</i>	
	<i>Naliczone, niewypłacone</i>		<i>Naliczone, niewypłacone</i>	
	<i>Wypłacone</i>	<i>Naliczone, niewypłacone</i>	<i>Wypłacone</i>	<i>Naliczone, niewypłacone</i>
Jacques de Galzain	-	-	2.350 ⁽¹⁾	-
Vincent Lobry	-	-	2.953 ⁽¹⁾	-
Razem	-	-	5.303	-

⁽¹⁾ Wynagrodzenie do dnia rozwiązania stosunku pracy (w tym świadczenia po okresie zatrudnienia).

Wynagrodzenia Rady Nadzorczej przedstawiały się następująco:

<i>(w tysiącach złotych)</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2014</i>
Maciej Witucki	419	386
Prof. Andrzej K. Koźmiński	392	361
Gervais Pellissier ⁽¹⁾	-	-
Marc Ricau ⁽¹⁾	-	-
Dr Henryka Bochniarz	209	192
Jean-Marie Culpin ⁽¹⁾	-	-
Eric Debroeck ⁽¹⁾	-	-
Ramon Fernandez ⁽¹⁾	-	-
Dr Mirosław Gronicki	216	192
Russ Houlden	390	229
Marie-Christine Lambert ⁽¹⁾	-	-
Maria Pasło-Wiśniewska	135	-
Gérard Ries ⁽¹⁾	-	-
Dr Wiesław Rozłucki	314	289
Valérie Théron ⁽¹⁾	-	-
Timothy Boatman ⁽²⁾	-	133
Sławomir Lachowski ⁽²⁾	77	192
Pierre Louette ^{(1) (2)}	-	-
Benoit Scheen ^{(1) (2)}	-	-
Razem	2.152	1.974

⁽¹⁾ Osoby powołane do Rady Nadzorczej Spółki zatrudnione przez Orange S.A. nie pobierają wynagrodzenia z tytułu pełnionej funkcji.

⁽²⁾ Osoby nie będące Członkami Rady Nadzorczej Spółki na dzień 31 grudnia 2015 roku, ale będące Członkami Rady Nadzorczej OPL S.A. w roku 2015 lub w poprzednich okresach.

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 i 2014 roku jednostki zależne nie wypłaciły Członkom Rady Nadzorczej OPL S.A. żadnego świadczenia (wynagrodzeń, nagród, świadczeń po okresie zatrudnienia oraz odpraw, w tym odszkodowań z tytułu zakazu konkurencji – w pieniądzu, w naturze lub w formie innych korzyści).

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 i 2014 roku Grupa nie zawarła żadnych znaczących transakcji z Członkami Zarządu lub Rady Nadzorczej OPL S.A. lub ich małżonkami, krewnymi lub powinowatymi w linii prostej do drugiego stopnia lub związanymi z tytułu opieki, przysposobienia lub kurateli, bądź z innymi osobami, z którymi mają osobiste powiązania. Grupa nie udzieliła takim osobom żadnych pożyczek, zaliczek ani gwarancji.

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 i 2014 roku Grupa nie zawarła żadnych znaczących transakcji ze spółkami kontrolowanymi lub współkontrolowanymi przez Członków Zarządu lub Rady Nadzorczej OPL S.A. lub przez ich małżonków, krewnych lub powinowatych w linii prostej do drugiego stopnia lub związanych z tytułu opieki, przysposobienia lub kurateli, bądź przez inne osoby, z którymi mają osobiste powiązania.

29.2. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Orange S.A. był właścicielem 50,67% akcji Spółki i miał prawo powoływania większości Członków Rady Nadzorczej OPL S.A. Rada Nadzorcza powołuje i odwołuje Członków Zarządu.

Przychody Grupy od podmiotów Grupy Orange obejmują przede wszystkim rozliczenia międzyoperatorskie, usługi z zakresu badań i rozwoju oraz transmisję danych. Zakupy od Grupy Orange obejmują przede wszystkim koszty rozliczeń międzyoperatorskich, transmisji danych, usług informatycznych i konsultingowych oraz opłat licencyjnych za używanie marki.

Orange Polska S.A. działa pod marką Orange na podstawie umowy licencyjnej zawartej z Orange S.A. i Orange Brand Services Limited (zwana dalej „OBSL”). Umowa licencyjna przewiduje, że OBSL otrzymuje wynagrodzenie w wysokości do 1,6% przychodów operacyjnych Spółki wypracowanych pod marką Orange. Umowa obowiązuje do 24 lipca 2018 roku z możliwością przedłużenia.

Grupa i Atlas Services Belgium S.A., spółka zależna od Orange S.A., zawarły umowy o kredyty terminowe w wysokości 950 milionów EUR oraz umowę o kredyt odnawialny do kwoty 480 milionów EUR (patrz Nota 19.1). Dodatkowo Grupa zawarła umowę z Orange S.A. dotyczącą instrumentów pochodnych zabezpieczających ryzyko walutowe oraz ryzyko stopy procentowej związane z finansowaniem w EUR z Atlas Services Belgium S.A. Wartość nominalna walutowo – procentowych instrumentów swap (CCIRS) i procentowych instrumentów swap (IRS) zawartych w ramach powyższej umowy na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosiła 950 milionów EUR i 4.350 milionów złotych z ujemną wyceną w wartości godziwej w łącznej kwocie 18 milionów złotych (na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość nominalna wynosiła 760 milionów EUR i 3.150 milionów złotych z ujemną wyceną w wartości godziwej w łącznej kwocie 78 milionów złotych).

Należności i zobowiązania finansowe, koszty finansowe oraz inne całkowite dochody/(straty) dotyczące transakcji z Grupą Orange wynikają z wymienionych powyżej umów. Przychody finansowe od Orange S.A. oraz środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych zdeponowane w Orange S.A. dotyczą umowy scentralizowanego zarządzania płynnością (patrz Nota 23.5).

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2015	12 miesięcy do 31 grudnia 2014
Sprzedaż towarów i usług oraz pozostałe przychody:	205	212
Orange S.A. (jednostka dominująca)	113	131
Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	92	81
Zakupy towarów (w tym zapasów, środków trwałych i wartości niematerialnych) i usług:	(265)	(286)
Orange S.A. (jednostka dominująca)	(84)	(99)
Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	(181)	(187)
- w tym Orange Brand Services Limited (umowa licencyjna na używanie marki)	(134)	(134)
Przychody finansowe:	3	7
Orange S.A. (jednostka dominująca)	3	7
Koszty finansowe, netto:	(188)	(159)
Orange S.A. (jednostka dominująca)	(75)	(21)
Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	(113)	(138)
Inne całkowite dochody/(straty):	30	(112)
Orange S.A. (jednostka dominująca)	30	(112)
Wyplacona dywidenda:	332	332
Orange S.A. (jednostka dominująca)	332	332

Grupa Kapitałowa Orange Polska
Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe wg MSSF – 31 grudnia 2015 roku

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2014</i>
Należności:	44	71
Orange S.A. (jednostka dominująca)	29	46
Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	15	25
Zobowiązania:	81	106
Orange S.A. (jednostka dominująca)	32	43
Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	49	63
Należności finansowe:	110	70
Orange S.A. (jednostka dominująca)	110	70
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych zdeponowane w:	87	69
Orange S.A. (jednostka dominująca)	87	69
Zobowiązania finansowe:	4.250	4.455
Orange S.A. (jednostka dominująca)	128	148
Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	4.122	4.307

30. Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

W dniu 21 stycznia 2016 roku Orange Polska zawarła ze Związkami Zawodowymi porozumienie zmieniające wartość odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych wypłacanych pracownikom. Pracownicy przestają być uprawnieni do odpraw emerytalnych wyższych niż określone w polskim prawie pracy – w przypadku gdy odejście na emeryturę nastąpi po 31 grudnia 2017 roku. Porozumienie zmniejsza również przeciętną wartość nagrody jubileuszowej wypłacanej pracownikom po osiągnięciu określonej liczby lat pracy – zmiana dotyczy wypłat, które będą miały miejsce po 2020 roku.

W związku z powyższym, koszty świadczeń pracowniczych zostaną zmniejszone o 81 milionów złotych w 2016 roku z odpowiednim zmniejszeniem zobowiązań dotyczących długoterminowych świadczeń pracowniczych.

W dniu 25 stycznia 2016 roku Grupa otrzymała decyzje, w których Prezes UKE dokonał na rzecz Orange Polska rezerwacji częstotliwości z zakresu 800 MHz i 2600 MHz za łączną kwotę 3.168 milionów złotych zadeklarowaną w trakcie aukcji. Na podstawie tych decyzji, Orange Polska otrzymała rezerwacje dwóch bloków 2x5 MHz każdy w paśmie 800 MHz oraz rezerwacje trzech bloków 2x5 MHz każdy w paśmie 2600 MHz. Rezerwacje częstotliwości zostały dokonane na 15 lat i są ważne od dnia doręczenia decyzji. W lutym 2016 roku Orange Polska zapłaciła całą kwotę pomniejszoną o 20 milionów złotych depozytu wpłaconego przed aukcją w 2014 roku.

W dniu 1 lutego 2016 roku Grupa wykorzystała 1.560 milionów złotych w ramach odnawialnej linii kredytowej przyznanej przez Atlas Services Belgium S.A., spółkę zależną od Orange S.A.

W dniu 3 lutego 2016 roku Grupa oraz Atlas Services Belgium S.A., spółka zależna od Orange S.A., zawarły umowę o pożyczkę do wysokości 2.700 milionów złotych z terminem spłaty przypadającym w 2021 roku, z czego 1.600 milionów złotych zostało wykorzystane w dniu 5 lutego 2016 roku. W 2016 roku Grupa zawarła w ramach umowy z Orange S.A. swapy procentowe o wartości nominalnej 1.200 milionów złotych w celu zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej w zakresie wymienionej powyżej nowej umowy o pożyczkę.

Od 2016 roku Grupa wydłuży szacowany okres użytkowania niektórych aktywów sieciowych. W efekcie Grupa oczekuje, że koszt amortyzacji tych aktywów w 2016 roku będzie niższy o około 200 milionów złotych w porównaniu do 2015 roku.

31. Podstawowe zasady rachunkowości

W uzupełnieniu do oświadczenia o zgodności zawartego w Nocie 2, niniejsza nota opisuje zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzeniu Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku.

31.1. Szacunki i subiektywna ocena

Sporządzenie sprawozdania finansowego wymaga od Zarządu Spółki dokonania szacunków, jako że wiele informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym nie może zostać wycenionych w sposób precyzyjny. Zarząd weryfikuje przyjęte szacunki w oparciu o zmiany czynników branych pod uwagę przy ich dokonywaniu, nowe informacje lub doświadczenia z przeszłości. Dlatego też szacunki dokonane na dzień 31 grudnia 2015 roku mogą w przyszłości ulec zmianie. Główne szacunki i subiektywna ocena zostały opisane w następujących notach:

<i>Nota</i>		<i>Szacunki i subiektywna ocena</i>
5, 31.9, 15.3	Przychody	Alokacja przychodów na poszczególne części składowe oferty pakietowej w oparciu o ich względną wartość godziwą. Oszacowanie wartości godziwej części składowych oferty pakietowej. Ujęcie liniowe przychodów z tytułu opłat za przyłączenie do sieci. Ujęcie przychodów brutto lub netto (analiza czy Grupa jest głównym podmiotem zobowiązanym dostarczyć usługę/produkt klientowi końcowemu, czy występuje jako agent). Wartość godziwa kar naliczanych w przypadku zerwania umowy lojalnościowej przez klienta.
9, 31.13, 31.16	Utrata wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz pojedynczych składników środków trwałych i wartości niematerialnych	Główne założenia przyjęte w celu ustalenia wartości odzyskiwalnej: przesłanki wskazujące na utratę wartości, modele, stopy dyskontowe, stopy wzrostu.
11, 12, 31.13, 31.14	Okres ekonomicznej użyteczności środków trwałych oraz wartości niematerialnych	Okres ekonomicznej użyteczności oraz metoda amortyzacji.
13, 31.17	Odpisy aktualizujące wartość pożyczek udzielonych i należności własnych	Metodologia przyjęta w celu ustalenia wartości odzyskiwalnej.
14, 28, 31.20	Rezerwy	Założenia przyjęte dla wyceny rezerw na roszczenia i sprawy sądowe. Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy: stopy dyskontowe, liczba pracowników, staż pracy pracowników, wynagrodzenie jednostkowe oraz inne założenia.
14	Koszty likwidacji środków trwałych	Założenia przyjęte do wyceny rezerw na szacunkowe koszty demontażu i usunięcia składnika aktywów oraz koszty przeprowadzenia renowacji miejsca, w którym się znajdował.
16, 31.21	Świadczenia pracownicze	Stopy dyskontowe, wzrost płac, wiek emerytalny, wskaźnik rotacji pracowników oraz inne.
21, 22, 31.17	Wartość godziwa instrumentów pochodnych oraz innych instrumentów finansowych	Model i założenia przyjęte dla wyceny wartości godziwej.
24, 31.19	Podatek dochodowy	Założenia przyjęte w celu rozpoznania aktywów z tytułu podatku odroczonego.
31.18	Odpis na wolno rotujące i przestarzałe zapasy	Metodologia stosowana do ustalenia wartości odzyskiwalnej netto zapasów.

W ocenie Grupy, najbardziej znaczące korekty wartości bilansowej aktywów i zobowiązań mogą wynikać ze zmian szacunków i subiektywnych ocen dotyczących utraty wartości (patrz Nota 9) oraz rezerw na roszczenia i sprawy sądowe oraz ryzyka (patrz Nota 14 i 28).

W przypadku, gdy dana transakcja nie jest uregulowana w żadnym standardzie bądź interpretacji, Zarząd, kierując się subiektywną oceną, określa i stosuje polityki rachunkowości, które zapewnią, iż sprawozdanie finansowe będzie zawierać właściwe i wiarygodne informacje oraz będzie:

- prawidłowo, jasno i rzetelnie przedstawiać sytuację majątkową i finansową Grupy, wyniki jej działalności i przepływy pieniężne,
- odzwierciedlać treść ekonomiczną transakcji,
- obiektywne,
- sporządzone zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny oraz
- kompletne we wszystkich istotnych aspektach.

31.2. Zastosowanie nowych standardów i interpretacji

Zastosowanie standardów i interpretacji w 2015 roku

- KIMSF 21 „Opłaty”. Niniejsza interpretacja dostarcza wytycznych w zakresie określenia momentu rozpoznania zobowiązań z tytułu opłat publicznych. Zastosowanie KIMSF 21 nie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

Standardy i interpretacje opublikowane, ale jeszcze nie przyjęte

- MSSF 9 „Instrumenty Finansowe”. MSSF 9 ma docelowo zastąpić MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”. Standard został opublikowany 24 lipca 2014 roku i ma zastosowanie dla rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później. MSSF 9 „Instrumenty Finansowe” nie został jeszcze przyjęty przez Unię Europejską. Standard wprowadza:
  - klasyfikację i ujęcie aktywów finansowych w oparciu o charakterystykę ich przepływów pieniężnych i model biznesowy jednostki;
  - metodologię oceny wystąpienia utraty wartości aktywów finansowych, w której obecnie obowiązujący model „poniesionych strat” zastąpiono modelem „oczekiwanych strat”;
  - nowy model rachunkowości zabezpieczeń, który w większym stopniu powiązano z zarządzaniem ryzykiem.

Zarząd ocenia, że zastosowanie standardu nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

- MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”. Standard został opublikowany 28 maja 2014 roku i jest planowany do zastosowania dla okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie. Standard ten nie został jeszcze przyjęty przez Unię Europejską.

Standard będzie miał wpływ głównie na:

- rozpoznanie przychodów z umów pakietowych: zmianie ulegnie alokacja przychodu pomiędzy świadczenie usługi telekomunikacyjnej i telefon, stąd rozpoznanie przychodu będzie przyspieszone;
  - koszty pozyskania i utrzymania abonentów: część tych kosztów dotycząca inkrementalnych kosztów pozyskania kontraktu (np. wynagrodzenia agentów bezpośrednio związane z pozyskaniem kontraktu, z wyjątkiem subsydiów) będzie kwalifikowała się do odroczenia. Ogólna wartość kosztów nie ulegnie zmianie.
- MSSF 16 „Leasing” został opublikowany 13 stycznia 2016 roku i będzie miał zastosowanie do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie. Wcześniejsze zastosowanie jest dozwolone w przypadku jednostek, które zastosują MSSF 15 przed lub w dacie zastosowania MSSF 16. Standard ten nie został jeszcze przyjęty przez Unię Europejską.

MSSF 16 zastąpi MSR 17 „Leasing”, KIMSF 4 „Ustalenie, czy umowa zawiera leasing”, SKI-15 „Leasing operacyjny – specjalne oferty promocyjne”, SKI-27 „Ocena istoty transakcji wykorzystujących prawną formę leasingu”.

Główne postanowienia nowego standardu dotyczą wprowadzenia jednolitego modelu księgowania leasingu, który wymaga od leasingobiorcy ujmowania w sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązań leasingowych dla wszystkich umów leasingu zawartych na okres przekraczający 12 miesięcy, w tym umów leasingu operacyjnego, z wyjątkiem leasingu aktywów o nieznacznej wartości. Oczekuje się, że zmiana ta będzie miała wpływ na następujące wartości przedstawione w sprawozdaniu finansowym Grupy: aktywa trwałe, zobowiązania finansowe, zysk netto, przepływy z działalności operacyjnej i finansowej. Dokładny wpływ zmian jest aktualnie przedmiotem analizy Zarządu.

31.3. Podejście przyjęte w Grupie zgodnie z paragrafami 10 i 12 zawartymi w MSR 8 „Zasady rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”

Podejście księgowe opisane poniżej nie jest (lub jest tylko częściowo) opisane w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej i interpretacjach przyjętych przez Unię Europejską. Grupa przyjęła polityki rachunkowości, które według niej najlepiej odzwierciedlają istotę transakcji.

Umowy wieloelementowe

Opracowując politykę ujmowania przychodów z umów wieloelementowych (ofert wiązanych), Grupa przyjęła rozwiązania amerykańskich standardów rachunkowości, Accounting Standards Codification 605-25 „Ujmowanie przychodów – umowy wieloelementowe” (patrz Nota 31.9 *Oferty pakietowe i oferty wiązane*).

31.4. Stosowane przez Grupę dopuszczone podejścia alternatywne zgodnie z MSSF

Niektóre MSSF dopuszczają alternatywne metody wyceny oraz ujmowania aktywów i zobowiązań. W związku z tym, Grupa wybrała:

<i>Standardy</i>		<i>Stosowane podejście alternatywne</i>
MSR 2	Zapasy	Zapasy wycenia się według ceny nabycia ustalonej metodą średniej ceny ważonej.
MSR 16	Rzeczowy majątek trwały	Rzeczowy majątek trwały wykazuje się według ceny nabycia pomniejszonej o umorzenie oraz zakumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.
MSR 20	Dotacje rządowe oraz ujawnianie informacji na temat pomocy rządowej	Bezzwrotne dotacje rządowe do aktywów pomniejszają wartość bilansową tych aktywów. Dotacje do przychodu pomniejszają odpowiadające im koszty.

31.5. Prezentacja sprawozdań finansowych

Prezentacja sprawozdania z sytuacji finansowej

Zgodnie z MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, aktywa oraz zobowiązania są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako krótkoterminowe i długoterminowe.

Prezentacja rachunku zysków i strat

Zgodnie z MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, w skonsolidowanym rachunku zysków i strat koszty są prezentowane w układzie rodzajowym.

Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk netto przypadający na jedną akcję za każdy okres ustalany jest jako iloraz zysku netto za dany okres przypisanego akcjonariuszom Spółki i średniej ważonej liczby występujących w tym okresie. Średnia ważona liczba akcji występujących w okresie uwzględnia akcje własne.

31.6. Zasady konsolidacji

Spółki zależne, nad którymi Orange Polska sprawuje kontrolę, w sposób bezpośredni lub pośredni, podlegają konsolidacji. Uznaje się, że sprawowanie kontroli występuje wtedy, gdy Orange Polska albo jej jednostka zależna podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe jednostki, w której dokonano inwestycji, lub gdy ma prawa do zmiennych wyników finansowych tej jednostki, oraz ma możliwość wywierania wpływu na wysokość tych wyników finansowych poprzez sprawowanie władzy nad tą jednostką.

Sprawowanie kontroli nad jednostką, w której dokonano inwestycji, ma miejsce tylko wtedy, gdy spełnione są wszystkie poniższe kryteria:

- Grupa sprawuje władzę nad jednostką, w której dokonano inwestycji;
- Grupa podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe lub posiada prawa do zmiennych wyników finansowych, z tytułu swojego zaangażowania w jednostce, w której dokonano inwestycji;
- Grupa posiada możliwość wykorzystania sprawowanej władzy nad jednostką, w której dokonano inwestycji, do wywierania wpływu na wysokość swoich wyników finansowych.

Spółki zależne są konsolidowane od daty uzyskania kontroli przez Grupę, natomiast przestają być konsolidowane w chwili utraty nad nimi kontroli przez Spółkę.

Salda i transakcje występujące pomiędzy jednostkami Grupy są dla celów konsolidacji eliminowane.

31.7. Inwestycje we wspólne ustalenia umowne

Wspólne ustalenie umowne ma formę albo wspólnego przedsięwzięcia, albo wspólnego działania. Grupa jest zaangażowana we wspólne działanie. W związku z udziałami we wspólnym działaniu Grupa ujmuje swoje aktywa, zobowiązania, przychody i koszty, w tym swój udział w tych pozycjach.

31.8. Skutki zmian kursów wymiany walut obcych

Walutą funkcjonalną Orange Polska jest polski złoty.

Przeliczanie transakcji w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach obcych są przeliczane przez Grupę na walutę funkcjonalną według kursu wymiany obowiązującego na dzień transakcji. Aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walucie obcej są na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego przeszacowywane przy zastosowaniu kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu sprawozdawczego, a wszelkie zyski lub straty powstałe w wyniku przeszacowania są ujmowane w rachunku zysków i strat w pozycji:

- pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych - w przypadku operacji handlowych,
- w przychodów lub kosztów finansowych - w przypadku operacji finansowych.

31.9. Przychody

Przychody z działalności prowadzonej przez Grupę są ujmowane i prezentowane zgodnie z MSR 18 „Przychody”. Przychodem jest wartość godziwa otrzymanych lub należnych korzyści ekonomicznych ze sprzedaży usług i towarów w ramach podstawowej działalności gospodarczej Grupy. Jeżeli wpływy środków pieniężnych lub ich ekwiwalentów są odroczone, wartość godziwa zapłaty może być niższa niż nominalna wartość środków pieniężnych otrzymanych lub należnych. Wartość godziwą zapłaty ustala się dyskontując wszystkie przyszłe wpływy pieniężne w oparciu o kalkulacyjną stopę procentową. Różnicę między wartością godziwą i nominalną wartością zapłaty ujmuje się jako przychody z tytułu odsetek zgodnie z MSR 39. Przychody są pomniejszane o podatek VAT oraz rabaty.

Oferty pakietowe i oferty wiązane

Przy sprzedaży ofert pakietowych, Grupa ocenia czy dostarczane na podstawie umowy elementy stanowią oddzielne jednostki rozliczeniowe. Dostarczony element jest uważany za oddzielną jednostkę rozliczeniową jeżeli (i) stanowi samodzielnie wartość dla klienta i (ii) wartość godziwą niedostarczonego elementu/elementów można ustalić w sposób obiektywny i wiarygodny. Stała lub możliwa do ustalenia wartość umowy alokowana jest do oddzielnych jednostek rozliczeniowych na podstawie ich względnej wartości godziwej. Jednakże, w przypadku gdy kwota alokowana do produktu, który został już dostarczony klientowi jest uzależniona od dostawy dodatkowych elementów umowy lub od osiągnięcia określonych wymagań jakościowych, kwota przychodu alokowana

do produktu dostarczonego jest ograniczona do wartości należnej bezwarunkowo. Taka sytuacja występuje na przykład w segmencie telefonii komórkowej w przypadku sprzedaży ofert wiązanych składających się z telefonu oraz umowy o świadczenie usługi telekomunikacyjnej. Telefon stanowi samodzielnie wartość dla klienta, a wartość godzinową usługi można ustalić w sposób obiektywny i wiarygodny. Z uwagi na fakt, że kwota alokowana do telefonu z reguły przekracza kwotę otrzymywaną od klienta w momencie dostarczenia telefonu, przychód rozpoznawany ze sprzedaży telefonu jest generalnie ograniczony do kwoty z umowy niezależnej od świadczenia usługi telekomunikacyjnej, tzn. kwoty płaconej przez klienta za telefon.

W przypadku ofert, dla których niemożliwe jest wyodrębnienie oddzielnych elementów składowych, przychody rozpoznawane są w całości przez okres obowiązywania umowy. Głównym przykładem jest przyłączenie do sieci, którego nie można oddzielić od abonamentu i wykonywania połączeń, i w związku z tym opłaty za przyłączenie do sieci ujmowane są przez średni przewidywany okres trwania umowy.

Przychody ze sprzedaży towarów

Przychody ze sprzedaży towarów ujmowane są w momencie przeniesienia na nabywcę wszystkich istotnych ryzyk i pożytków wynikających z prawa własności (patrz również paragraf „Oferty pakietowe i oferty wiązane”). W przypadku sprzedaży sprzętu na raty, Grupa rozpoznaje przychody w wysokości przyszłych rat zdyskontowanych w oparciu o kalkulacyjną stopę procentową.

W przypadku sprzedaży sprzętu wraz z usługą telekomunikacyjną przez dystrybutora, który kupuje sprzęt od Grupy przychód rozpoznawany jest w momencie sprzedaży sprzętu do klienta końcowego.

Przychody z tytułu najmu i dzierżawy sprzętu telekomunikacyjnego

Przychody z tytułu najmu i dzierżawy sprzętu telekomunikacyjnego ujmowane są w rachunku zysków i strat w sposób liniowy w okresie obowiązywania umowy, z wyjątkiem umów leasingu finansowego, w przypadku których ujmuje się przychody ze sprzedaży środków trwałych, w kwocie równej inwestycji leasingowej netto, w momencie rozpoczęcia leasingu oraz przychody finansowe przez okres trwania leasingu.

Przychody ze sprzedaży lub udostępnienia treści (ang. content)

Ujęcie przychodów ze sprzedaży lub udostępnienia treści (muzyki, filmów, gier, itp.) zależy od analizy faktów i okoliczności związanych z tymi transakcjami. Aby ustalić czy przychody powinny być ujęte brutto lub netto, przeprowadzana jest analiza za pomocą następujących kryteriów:

- czy Grupa jest głównym podmiotem zobowiązanym dostarczyć usługę oczekiwaną przez klienta końcowego,
- czy Grupa ponosi ryzyko, że zakupiona treść nie zostanie sprzedana,
- czy Grupa posiada realną swobodę w ustalaniu cen lub może wpływać na cenę poprzez świadczenie usług dodanych,
- czy Grupa ponosi ryzyko kredytowe.

Przychody rozpoznawane są w momencie dostarczenia treści do klienta.

Przychody z tytułu świadczenia usług

Przychody z tytułu opłat abonamentowych za usługi telefoniczne i dostęp do Internetu ujmowane są liniowo w okresie obowiązywania umowy.

Przychody z tytułu opłat za połączenia telefoniczne przychodzące i wychodzące ujmowane są w momencie świadczenia usługi.

Przychody ze sprzedaży kart telefonicznych dla telefonii stacjonarnej i komórkowej ujmowane są w momencie ich wykorzystania lub w momencie utraty ważności karty telefonicznej.

Oferty promocyjne

W przypadku niektórych ofert handlowych, w których klient nie płaci za świadczenie usługi przez ustalony okres w zamian za podpisanie umowy na czas określony (ang. *time-based incentives*), przychody ujmowane są równomiernie przez określony w umowie nieodwoływalny okres jej obowiązywania.

Rabaty z tytułu obniżonej jakości usług lub przerw w dostawie usług

Zawierane przez Grupę umowy handlowe mogą zawierać zobowiązania dotyczące jakości świadczonych usług (np. czas dostawy czy czas przywrócenia usługi). Jeżeli Grupa nie zapewni określonej jakości usługi, to wówczas jest zobowiązana do przyznania rabatu klientowi końcowemu. Przyznane rabaty pomniejszają przychody. Rabaty są ujmowane w momencie, gdy jest prawdopodobne, że staną się wymagalne w wyniku niedotrzymania warunków umowy.

Transakcje barterowe

Jeżeli dobra i usługi są wymieniane na dobra i usługi o podobnym rodzaju i wartości, wymiany takiej nie uznaje się za transakcję powodującą powstanie przychodów. Jeżeli sprzedaje się dobra lub świadczy usługi w zamian za odmienne dobra i usługi, taki rodzaj wymiany uznaje się za transakcję powodującą powstanie przychodów. Przychody wycenia się według wartości godziwej otrzymanych dóbr i usług, skorygowanej o kwoty otrzymanych środków pieniężnych lub ekwiwalentów środków pieniężnych. Jeżeli przeprowadzenie wiarygodnej wyceny wartości godziwej otrzymanych dóbr i usług nie jest możliwe, przychody wycenia się w oparciu o wartość godziwą dóbr i usług przekazanych, skorygowaną o kwotę otrzymanych środków pieniężnych lub ekwiwalentów środków pieniężnych. Przychody z transakcji barterowych dotyczących usług reklamowych są wyceniane zgodnie z Interpretacją 31 Stałego Komitetu ds. Interpretacji „Przychody – transakcje barterowe obejmujące usługi reklamowe”.

31.10. Koszty pozyskania abonentów, koszty reklamy i pozostałe podobne koszty

Koszty pozyskania i utrzymania abonentów są ujmowane w rachunku zysków i strat tego okresu, w którym zostały poniesione. Koszty reklamy, promocji, sponsoringu, komunikacji korporacyjnej i koszty promocji marki są również ujmowane w rachunku zysków i strat tego okresu, w którym zostały poniesione.

31.11. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, są kapitalizowane jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Dostosowywany składnik aktywów jest to taki składnik aktywów, który wymaga znacznego okresu czasu niezbędnego do przygotowania go do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży. W ocenie Grupy, budowa sieci nie wymaga znacznego okresu czasu.

31.12. Wartość firmy

Wartość firmy prezentowana jako składnik aktywów w sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmuje w przypadku połączeń jednostek gospodarczych, które miały miejsce przed 1 stycznia 2010 roku:

- wartość firmy stanowiącą nadwyżkę kosztu połączenia jednostek gospodarczych nad udziałem jednostki przejmującej w wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania aktywów netto jednostki przejmowanej na dzień przejęcia, oraz
- wartość firmy powstająca przy dodatkowym nabyciu udziałów niedających kontroli, podczas którego nie dokonuje się powtórnej wyceny możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań do wartości godziwej.

W przypadku połączeń jednostek gospodarczych, które miały miejsce po 1 stycznia 2010 roku wartość firmy prezentowana jako składnik aktywów w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jest nadwyżką (a) nad (b):

(a) suma obejmująca:

- (i) wynagrodzenie przekazane, wyceniane na dzień przejęcia według wartości godziwej,
- (ii) wartość udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej, wyceniana albo w wartości godziwej lub proporcjonalnie do udziałów w zidentyfikowanych aktywach netto,
- (iii) w przypadku połączeń jednostek przeprowadzanych etapowo, wyceniona na dzień przejęcia wartość godziwa udziałów uprzednio posiadanych przez przejmującego w jednostce przejmowanej.

(b) wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów netto na dzień nabycia, z uwzględnieniem wyjątków wymienionych w MSSF 3.

Wartość firmy odpowiada płatności dokonanej przez jednostkę przejmującą w oczekiwaniu na przyszłe korzyści ekonomiczne z tytułu aktywów, których nie można pojedynczo zidentyfikować ani osobno ująć.

31.13. Wartości niematerialne (z wyłączeniem wartości firmy)

Wartości niematerialne, zawierające głównie rezerwacje i inne prawa do częstotliwości, oprogramowanie i koszty prac rozwojowych, są początkowo wyceniane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, które obejmują cenę zakupu, cła importowe, nie podlegające odliczeniu podatki zawarte w cenie, pomniejszone o upusty, rabaty i powiększone o nakłady bezpośrednio związane z przygotowaniem składnika aktywów do użytkowania zgodnie z jego planowanym przeznaczeniem i, jeśli dotyczy, koszty finansowania zewnętrznego.

Wewnętrznie wytworzone znaki handlowe oraz bazy klientów nie są ujmowane jako wartości niematerialne.

Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości

Wydatki związane z rezerwacjami i innymi prawami do częstotliwości są amortyzowane metodą liniową przez okres ich użytkowania, rozpoczynając od momentu, kiedy sieć komórkowa jest gotowa do użytku i usługa telefonii komórkowej może być sprzedawana.

Koszty badań i rozwoju

Koszty prac rozwojowych powinny być ujęte jako wartość niematerialna wtedy i tylko wtedy, gdy można udowodnić:

- możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się do użytkowania,
- zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży oraz dostępność stosownych środków technicznych, finansowych i innych,
- zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne dla Grupy,
- możliwości wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Koszty prac rozwojowych nie spełniające powyższych kryteriów oraz koszty badań są odnoszone bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat. Prace badawczo-rozwojowe realizowane przez Grupę dotyczą głównie:

- unowocześnienia architektury sieci lub jej funkcjonalności,
- rozwoju platform, których celem jest oferowanie nowych usług klientom Grupy.

Koszty prac rozwojowych ujęte jako wartości niematerialne są amortyzowane metodą liniową przez ich przewidywany okres użytkowania, z reguły nie przekraczający czterech lat.

Oprogramowanie

Oprogramowanie jest amortyzowane metodą liniową przez okres ekonomicznego użytkowania, nie przekraczający pięciu lat.

Okresy użytkowania wartości niematerialnych weryfikowane są co roku i podlegają zmianie, jeśli obecnie szacowany okres użytkowania jest inny niż poprzednio przewidywano. Powyższe zmiany w szacunkach są ujmowane w sposób prospektywny.

31.14. Środki trwałe

Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia lub koszty wytworzenia, wraz z cłami importowymi, nie podlegającymi odliczeniu podatkami zawartymi w cenie oraz jest pomniejszona o upusty, rabaty i powiększona o nakłady bezpośrednio związane z przygotowaniem składnika aktywów do użytkowania zgodnie z jego planowanym przeznaczeniem, w tym koszty świadczeń pracowniczych i, jeśli dotyczy, koszty finansowania zewnętrznego.

Wartość początkowa zawiera również wstępne szacunkowe koszty demontażu i usunięcia składnika majątku oraz koszty renowacji miejsca, w którym się znajdował, do których poniesienia Grupa jest zobowiązana.

Wartość początkowa sieci telekomunikacyjnej zawiera koszty projektowania i budowy oraz koszty zwiększenia jej pojemności. Łączna wartość początkowa aktywa jest alokowana pomiędzy jego istotne elementy składowe (komponenty), które są ujmowane osobno w przypadku jeśli elementy składowe posiadają odmienne okresy ekonomicznej przydatności lub przewidywany sposób czerpania przyszłych korzyści ekonomicznych jest różny. W takich przypadkach odpisy amortyzacyjne są ustalane dla każdego elementu osobno.

Koszty konserwacji i napraw (koszty bieżącego utrzymania) obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Dotacje inwestycyjne

Grupa może otrzymywać dotacje rządowe oraz dotacje z Unii Europejskiej na wsparcie projektów inwestycyjnych. Dotacje zmniejszają wartość aktywów i są odnoszone na rachunek zysków i strat, jako zmniejszenie amortyzacji, uzależnione od oczekiwanego trybu uzyskiwania korzyści ekonomicznych z danego aktywa.

Leasing finansowy

Środki trwałe nabyte w leasingu, w przypadku którego następuje przeniesienie na Grupę zasadniczo wszystkich ryzyk i korzyści, są ujmowane jako aktywa w korespondencji z ujęciem odpowiedniego zobowiązania. Przyjmuje się, że korzyści i ryzyka związane z posiadaniem aktywów są zazwyczaj przeniesione na Grupę, jeśli spełniony jest przynajmniej jeden z warunków:

- na mocy umowy leasingowej następuje przeniesienie na leasingobiorcę własności danego składnika z końcem okresu leasingu,
- leasingobiorca ma możliwość zakupu składnika aktywów za cenę, która - według przewidywań - będzie na tyle niższa od wartości godziwej ustalonej na dzień, gdy prawo zakupu składnika będzie mogło zostać zrealizowane, iż w chwili rozpoczęcia leasingu istnieje wystarczająca pewność, że leasingobiorca z możliwości tej skorzysta,
- okres leasingu stanowi większą część ekonomicznego okresu użytkowania składnika aktywów,
- wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu wynosi zasadniczo prawie tyle, ile wynosi łączna wartość godziwa przedmiotu leasingu,

- aktywa będące przedmiotem leasingu mają na tyle specjalistyczny charakter, że tylko leasingobiorca może z nich korzystać bez dokonywania większych modyfikacji.

Środki trwałe przekazane przez Grupę na zasadach leasingu, w przypadku którego następuje przeniesienie zasadniczo wszystkich ryzyk i korzyści z tytułu posiadania aktywa do leasingobiorcy są traktowane jak aktywa sprzedane.

Usunięcie ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Składnik środków trwałych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej w chwili jego sprzedaży lub kiedy nie oczekuje się żadnych przyszłych korzyści ekonomicznych z tytułu jego użytkowania lub zbycia. Zyski i straty wynikające z usunięcia składnika środków trwałych ze sprawozdania z sytuacji finansowej, ustalone jako różnica pomiędzy przychodami netto ze zbycia (jeśli takie są) a wartością bilansową składnika, ujmuje się w rachunku zysków i strat jako część zysku operacyjnego.

Umorzenie

Środki trwałe są amortyzowane w celu systematycznego rozłożenia ceny nabycia pomniejszonej o ewentualną oszacowaną wartość końcową dla odzwierciedlenia przyszłych korzyści ekonomicznych związanych z aktywem. Z tego względu, środki trwałe amortyzowane są metodą liniową. Stosowane okresy ekonomicznej przydatności dla środków trwałych zwykle są następujące:

Budynki	10 – 30 lat
Sieć	3 – 30 lat
Terminale	2 – 10 lat
Pozostały sprzęt informatyczny	3 – 5 lat
Pozostałe środki trwałe	2 – 10 lat

Grunty nie są amortyzowane. Prawa wieczystego użytkowania amortyzowane są przez okres, na jaki przysługuje dane prawo, nie przekraczający 99 lat.

Okresy ekonomicznej przydatności są przeglądane corocznie i podlegają skorygowaniu jeśli obecny szacowany okres ekonomicznej przydatności jest inny niż poprzednio przewidywano. Powyższe zmiany w szacunkach księgowych są ujmowane w sposób prospektywny.

31.15. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży to aktywa rzeczowe, których wartość bilansowa zostanie odzyskana poprzez transakcję sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Aktywa te są dostępne do niezwłocznej sprzedaży w obecnym stanie, z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów, a ich sprzedaż jest wysoce prawdopodobna.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży wyceniane są po niższej z następujących dwóch wartości: oszacowanej wartości godziwej pomniejszonej o oczekiwane koszty sprzedaży lub wartości bilansowej i prezentowane są w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej po spełnieniu warunków określonych w MSSF 5.

Aktywa te nie są amortyzowane. Jeżeli wartość godziwa pomniejszona o oczekiwane koszty sprzedaży jest niższa od wartości bilansowej, wówczas ujmuje się odpis z tytułu utraty wartości w wysokości różnicy. W kolejnych okresach, wraz ze wzrostem wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w wartości nie większej niż skumulowany odpis aktualizujący ujęty w przeszłości.

31.16. Testy utraty wartości oraz ośrodki wypracowujące środki pieniężne (ang. *cash generating units* – „CGU”)

Biorąc pod uwagę rodzaj aktywów trwałych oraz rodzaj prowadzonej działalności, większość pojedynczych składników aktywów trwałych Grupy nie wypracowuje wpływów pieniężnych niezależnie od wpływów pochodzących od innych aktywów. Na 31 grudnia 2015 roku Grupa zidentyfikowała jedno CGU (patrz Nota 9.1). Na potrzeby testów utraty wartości Grupa przyporządkowuje całą wartość firmy do tego CGU.

Zgodnie z MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych” wartość firmy nie podlega amortyzacji, lecz podlega testowi utraty wartości przynajmniej raz w roku lub częściej jeśli wystąpiła przesłanka utraty wartości. MSR 36 „Utrata wartości aktywów” wymaga, aby testy utraty wartości były przeprowadzane na poziomie każdego ośrodka wypracowującego środki pieniężne (CGU).

Wartość odzyskiwalna

W celu ustalenia, czy należy rozpoznać odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, porównuje się wartość bilansową aktywów i zobowiązań danego CGU, łącznie z przypisaną do niego wartością firmy, do ich wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa.

Wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży jest najlepszym szacunkiem kwoty możliwej do uzyskania ze sprzedaży CGU na warunkach rynkowych pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji, po potrąceniu kosztów zbycia. Ten szacunek jest ustalany na podstawie dostępnych informacji rynkowych z uwzględnieniem specyficznych warunków transakcji.

Wartość użytkowa jest bieżącą, szacunkową wartością przyszłych przepływów pieniężnych wypracowanych przez CGU, z uwzględnieniem wartości firmy. Szacunki przepływów środków pieniężnych są oparte na założeniach rynkowych i regulacyjnych, założeniach dotyczących przedłużeń rezerwacji i innych praw do częstotliwości oraz przewidywanych przez kierownictwo Grupy warunkach biznesowych, w następujący sposób:

- plany przepływów środków pieniężnych są oparte na planie biznesowym oraz jego ekstrapolacji w nieskończoność poprzez zastosowanie stopy wzrostu odzwierciedlającej spodziewany długoterminowy trend rynku,
- uzyskane szacunki przepływów środków pieniężnych są następnie dyskontowane z użyciem odpowiedniej stopy dyskontowej dla danej działalności.

Jeżeli wartość odzyskiwalna CGU jest mniejsza niż jego wartość bilansowa, wówczas ujmuje się odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w wysokości różnicy. Odpis aktualizujący przypisuje się w pierwszej kolejności do wartości firmy, obniżając jej wartość, a następnie do innych aktywów należących do CGU.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości firmy ujmuje się w rachunku zysków i strat jako zmniejszenie zysku operacyjnego. Takie odpisy nie są odwracane.

31.17. Aktywa i zobowiązania finansowe

Aktywa finansowe obejmują następujące kategorie: aktywa wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, zabezpieczające instrumenty pochodne oraz pożyczki udzielone i należności własne.

Zobowiązania finansowe obejmują następujące kategorie: zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz zabezpieczające instrumenty pochodne.

Aktywa i zobowiązania finansowe są ujmowane i wyceniane zgodnie z MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”.

Ujmowanie i wycena aktywów finansowych

W momencie początkowego ujęcia, aktywa finansowe są wyceniane w wartości godziwej powiększonej – w przypadku inwestycji, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat – o koszty transakcji bezpośrednio do nich przyporządkowane.

Standaryzowane transakcje kupna lub sprzedaży aktywów finansowych są ujmowane na dzień rozliczenia transakcji.

Pożyczki udzielone i należności własne

Pożyczki udzielone i należności własne są aktywami finansowymi nie będącymi instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku i obejmują należności handlowe oraz środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Są one prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycjach „Należności handlowe” oraz „Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych”.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują środki pieniężne na rachunkach bankowych, środki pieniężne w kasie, depozyty w Orange S.A. utrzymywane w ramach Umowy Scentralizowanego Zarządzania Płynnością Finansową oraz inne płynne instrumenty, które mogą zostać w sposób natychmiastowy zamienione na środki pieniężne w znanej kwocie i które są przedmiotem nieznacznych zmian wartości.

Pożyczki i należności są początkowo ujmowane w wartości godziwej, powiększonej o bezpośrednie koszty transakcji, a następnie są one wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu efektywnej stopy procentowej.

Na każdy dzień zakończenia okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją jakiekolwiek obiektywne przesłanki wskazujące na to, iż wartość pożyczek udzielonych lub należności własnych uległa obniżeniu. W przypadku wystąpienia takich przesłanek, ustalana jest wartość odzyskiwalna składnika aktywów. Jeżeli jest ona mniejsza niż wartość bilansowa składnika aktywów, wówczas odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Należności handlowe, które są jednorodne i charakteryzują się podobnym ryzykiem kredytowym, są testowane na utratę wartości łącznie. Szacując przewidywane ryzyko kredytowe Grupa korzysta z danych historycznych w celu określenia zmniejszenia szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych z grupy aktywów, które mogą wystąpić po początkowym ujęciu tych aktywów w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Obliczając wartość odzyskiwalną należności, które indywidualnie są znaczące i niejednorodne, Grupa bierze pod uwagę znaczące trudności finansowe dłużnika lub prawdopodobieństwo upadłości albo reorganizacji finansowej dłużnika.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat obejmują instrumenty pochodne, które nie zostały wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające zgodnie z MSR 39. Aktywa finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii są wyceniane w wartości godziwej.

Ujmowanie i wycena zobowiązań finansowych

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu obejmują zaciągnięte kredyty i pożyczki, zobowiązania handlowe, zobowiązania wobec dostawców środków trwałych, w tym zobowiązanie z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości i są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycjach

„Zobowiązania handlowe”, „Pożyczki od jednostki powiązanej” oraz „Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu”.

Zobowiązania z tytułu pożyczek oraz pozostałe zobowiązania finansowe są początkowo ujmowane w wartości godziwej, a następnie są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

Niektóre zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek są zabezpieczane za pomocą zabezpieczeń wartości godziwej. Zysk lub strata na zabezpieczonym zobowiązaniu, która dotyczy zabezpieczonego ryzyka, koryguje wartość bilansową zobowiązania oraz jest ujmowana w rachunku zysków i strat.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zawierają instrumenty pochodne, które nie zostały wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające zgodnie z MSR 39. Zobowiązania finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii są wyceniane w wartości godziwej.

Ujmowanie i wycena instrumentów pochodnych

Instrumenty pochodne są wyceniane w wartości godziwej i prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako krótkoterminowe lub długoterminowe w zależności od ich terminu zapadalności. Instrumenty pochodne są ujmowane jako aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat lub jako instrumenty zabezpieczające.

Instrumenty pochodne ujęte jako aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Z wyjątkiem zysków i strat na zabezpieczających instrumentach pochodnych (patrz poniżej), zyski i straty powstałe z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych są ujmowane bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Składnik odsetkowy oraz korekta o ryzyko kredytowe powstające z wyceny instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu są prezentowane jako koszty odsetkowe i pozostałe koszty finansowe w ramach kosztów finansowych. Różnice kursowe powstałe z wyceny instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu, stanowiących zabezpieczenie ekonomiczne transakcji handlowych lub finansowych, są prezentowane odpowiednio jako zysk/strata z tytułu różnic kursowych w ramach pozostałych przychodów/kosztów operacyjnych lub jako koszty finansowe, w zależności od treści danej transakcji.

Instrumenty zabezpieczające

Instrumenty pochodne mogą zostać zakwalifikowane jako instrumenty zabezpieczające wartość godziwą lub instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne:

- zabezpieczenie wartości godziwej jest zabezpieczeniem przed zagrożeniem zmianami w wartości godziwej ujętego aktywa, zobowiązania lub wyodrębnionej jego części, które przypisać można do konkretnego rodzaju ryzyka – szczególnie ryzyka stopy procentowej lub ryzyka walutowego - i które może wpłynąć na wykazywany wynik,
- zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest zabezpieczeniem przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które można przypisać do konkretnego rodzaju ryzyka związanego z ujętym aktywem, zobowiązaniem lub wysoce prawdopodobną prognozowaną transakcją (taką jak przyszły zakup lub sprzedaż) oraz które może wpłynąć na wykazywany wynik.

Skutki zastosowania rachunkowości zabezpieczeń są następujące:

- dla zabezpieczeń wartości godziwej ujętego aktywa lub zobowiązania, zmiana wartości godziwej zabezpieczonej części aktywa lub zobowiązania, wynikająca z zabezpieczanego ryzyka, koryguje wartość bilansową tego aktywa lub zobowiązania. Zysk lub stratę z tytułu zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej oraz zysk lub stratę z tytułu przeszacowania instrumentu zabezpieczającego do wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat. Korekta wartości bilansowej zabezpieczanej pozycji

rozliczana jest w pełni do jej terminu wymagalności, począwszy od momentu, kiedy pozycja zabezpieczana przestała być korygowana o zmianę wartości godziwej, wynikającą z zabezpieczanego ryzyka,

- dla zabezpieczeń przepływów pieniężnych, część zysku lub straty na instrumencie zabezpieczającym, którą uznano za efektywne zabezpieczenie, ujmowana jest bezpośrednio w innych całkowitych dochodach, natomiast część zysku lub straty uznana za nieefektywne zabezpieczenie jest ujmowana w rachunku zysków i strat. Kwoty, które zostały ujęte bezpośrednio w innych całkowitych dochodach, są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym samym okresie albo w okresach, w których zabezpieczone transakcje wpływają na rachunek zysków i strat. W momencie, kiedy prognozowana zabezpieczana transakcja skutkuje ujęciem niefinansowego składnika aktywów lub zobowiązań, zyski i straty odroczone uprzednio w innych całkowitych dochodach uwzględnia się w wartości początkowej danego składnika aktywów lub zobowiązań.

31.18. Zapasy

Zapasy wyceniane są według niższej z następujących wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i wartości odzyskiwalnej netto, z wyjątkiem telefonów komórkowych oraz innych terminali sprzedawanych w ofertach promocyjnych. Zapasy sprzedawane w ofertach promocyjnych wykazywane są według wartości niższej: kosztu (ceny nabycia) i wartości odzyskiwalnej netto, z uwzględnieniem oczekiwanych przyszłych przychodów z abonamentu. Grupa tworzy odpisy aktualizujące wartość zapasów w oparciu o wskaźnik rotacji zapasów i aktualne plany marketingowe.

Cena nabycia lub koszt wytworzenia są ustalane metodą średniej ceny ważonej. Wartość odzyskiwalna netto jest szacowaną ceną sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszoną o koszty sprzedaży.

31.19. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz podatek odroczony.

Podatek bieżący

Bieżący podatek dochodowy jest to kwota ustalona na podstawie przepisów podatkowych, która jest naliczona od dochodu do opodatkowania za dany okres. Zobowiązania / aktywa z tytułu bieżącego podatku dochodowego ujmuje się w kwocie oczekiwanej na koniec okresu sprawozdawczego zapłaty / zwrotu od organów podatkowych.

Podatek odroczony

Podatek odroczony jest rozpoznawany dla wszystkich różnic przejściowych oraz dla niewykorzystanych strat podatkowych. Aktywa z tytułu podatku odroczonego są rozpoznawane od tych różnic przejściowych, dla których istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo realizacji. Na każdy dzień zakończenia okresu sprawozdawczego ponownie ocenia się dotąd nieujęte aktywa z tytułu podatku odroczonego. Uprzednio nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w zakresie, w jakim stało się prawdopodobne, że przyszły dochód do opodatkowania pozwoli na zrealizowanie tych aktywów.

Nie ujmuje się podatku odroczonego w momencie początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań w transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych i która nie wpływa w momencie przeprowadzenia transakcji na wynik finansowy brutto lub na dochód do opodatkowania.

Aktywa i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego nie podlegają dyskontowaniu. Podatek odroczony wycenia się z zastosowaniem stawek podatkowych obowiązujących lub ogłoszonych na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego.

31.20. Rezerwy

Rezerwy są ujmowane w przypadku, gdy na Grupie ciąży bieżące zobowiązanie względem strony trzeciej, którego kwotę można wiarygodnie oszacować i jest prawdopodobne, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne. Zobowiązanie może mieć charakter prawny, regulacyjny, umowny lub zwyczajowo oczekiwany, który wynika z działalności Grupy.

Szacunek wysokości rezerwy odpowiada prawdopodobnym wydatkom, jakie Grupa poniesie w celu uregulowania zobowiązania. Jeżeli dokonanie wiarygodnego oszacowania zobowiązania jest niemożliwe, rezerwa nie jest ujmowana. W takim wypadku Grupa wykazuje „zobowiązanie warunkowe”.

Zobowiązania warunkowe odpowiadają (i) możliwym obowiązkom, powstającym na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub nie wystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Grupy lub odpowiadają (ii) obecnym obowiązkom, które powstają na skutek zdarzeń przeszłych, w przypadku których nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne w celu wypełnienia obowiązku lub w przypadku których kwoty obowiązku nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie. Zobowiązania warunkowe nie są ujmowane w sprawozdaniu finansowym, ale w odpowiednich przypadkach są ujawnione w notach do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Rezerwy na koszty demontażu i usunięcia składników aktywów

Grupa jest zobowiązana, po zakończeniu okresu użytkowania, zdemontować środki trwałe i przeprowadzać rekultywację terenu. Zgodnie z paragrafami 36 i 37 MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” rezerwa jest ujęta w oparciu o najlepszy szacunek kwoty wymaganej do uregulowania zobowiązania. Wysokość rezerwy jest dyskontowana przez zastosowanie stopy dyskonta, która odzwierciedla upływ czasu oraz ryzyko charakterystyczne dla danego składnika zobowiązań. Kwota rezerwy jest okresowo weryfikowana i korygowana w razie konieczności, w korespondencji z aktywem, którego dotyczy.

31.21. Świadczenia pracownicze

Niektórzy pracownicy Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalno-rentowych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po osiągnięciu określonej liczby lat pracy, natomiast odprawy emerytalno-rentowe są wypłacane jednorazowo przy odejściu na emeryturę lub rentę zgodnie z przyjętymi przez Grupę zasadami wynagradzania. Wysokość świadczeń w obu przypadkach zależy od wysokości średniego wynagrodzenia oraz stażu pracy. Nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalno-rentowe nie są wypłacane z określonego funduszu. Ponadto, Grupa jest zobowiązana do zapewnienia pewnych świadczeń po okresie zatrudnienia na rzecz niektórych emerytowanych pracowników.

Koszt świadczeń nabywanych w danym okresie ustalany jest osobno dla każdego programu metodą aktuarialnej wyceny prognozowanych uprawnień jednostkowych. Ta metoda traktuje każdy okres świadczenia pracy jako dający prawo do dodatkowej części świadczenia i wycenia każdą część osobno tworząc ostateczne zobowiązanie, które następnie podlega zdyskontowaniu. Wycena bazuje na założeniach demograficznych dotyczących wieku emerytalnego, rotacji pracowników oraz na założeniach finansowych dotyczących przyszłego wzrostu płac i przyszłych stóp procentowych (w celu ustalenia stopy dyskontowej).

Zyski lub straty z wyceny aktuarialnej świadczeń z tytułu nagród jubileuszowych są ujmowane bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Zyski lub straty z wyceny aktuarialnej świadczeń z tytułu odpraw emerytalno-rentowych są ujmowane niezwłocznie w pełnej wysokości w innych całkowitych dochodach. Niezależny aktuariusz co najmniej raz w roku wycenia wartość bieżącą zobowiązań z tytułu powyższych świadczeń. Przekrój demograficzny pracowników oraz wskaźniki ruchów kadrowych wykorzystywane przy wycenie są oparte na danych historycznych.

Świadczenia należne później niż 12 miesięcy od dnia zakończenia okresu sprawozdawczego są dyskontowane przy użyciu stopy dyskontowej określonej na podstawie rentowności polskich obligacji skarbowych.

Grupa ujmuje świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy, które są płatne w następstwie:

- decyzji Grupy o rozwiązaniu stosunku pracy z pracownikiem przed osiągnięciem przez niego wieku emerytalnego; lub
- decyzji pracownika o przyjęciu propozycji świadczenia, w zamian za dobrowolne rozwiązanie stosunku pracy.

Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy są należne kiedy Grupa rozwiązuje stosunek pracy lub kiedy Grupa zaoferowała pracownikom świadczenia, w zamian za dobrowolne rozwiązanie stosunku pracy. Zgodnie z dotychczasową praktyką, takie propozycje świadczeń są uznawane za zwyczajowo oczekiwany obowiązek i ujmowane w momencie, kiedy wypłata świadczeń staje się prawdopodobna, a świadczenia te można wiarygodnie wycenić. Podstawą do kalkulacji rezerwy z tytułu dobrowolnego rozwiązania stosunku pracy jest oczekiwany moment wypłaty świadczeń oraz szacunkowa liczba, wynagrodzenie oraz staż pracy pracowników, którzy zgodzą się na dobrowolne odejście.

Oprócz świadczeń wypłacanych po okresie zatrudnienia i innych długoterminowych świadczeń pracowniczych, Grupa zapewnia swoim obecnym i emerytowanym pracownikom również określone świadczenia niepieniężne, w tym subsydiowane usługi telekomunikacyjne. Wobec braku w MSSF precyzyjnych wytycznych w tym zakresie, Grupa przyjęła zasadę, zgodnie z którą te i podobne świadczenia pracownicze wyceniane są wg ich kosztu inkrementalnego netto i ujmowane w momencie poniesienia.

31.22. Płatności w formie akcji

OPL S.A. oraz Orange S.A. prowadziły programy płatności w formie akcji rozliczane w formie instrumentów kapitałowych, w ramach którego pracownicy świadczyli usługi Spółce oraz jej podmiotom zależnym w zamian za instrumenty kapitałowe OPL S.A. oraz Orange S.A. Wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników w zamian za przyznanie instrumentów kapitałowych ujmowana była jako koszt w poprzednich okresach oraz, drugostronnie, jako zwiększenie kapitału, przez okres, w którym spełniane były warunki nabycia (okres nabywania uprawnień).

Wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników była określana w sposób pośredni poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanych instrumentów kapitałowych ustalonej w dniu przyznania instrumentów.

Podpisy wszystkich członków Zarządu Orange Polska				Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych
15 lutego 2016 r. Data	Bruno Duthoit Imię i nazwisko	Prezes Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	
15 lutego 2016 r. Data	Maciej Nowohoński Imię i nazwisko	Członek Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	
15 lutego 2016 r. Data	Mariusz Gaca Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	
15 lutego 2016 r. Data	Piotr Muszyński Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	
15 lutego 2016 r. Data	Jolanta Dudek Imię i nazwisko	Członek Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	
15 lutego 2016 r. Data	Jacek Kowalski Imię i nazwisko	Członek Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	
15 lutego 2016 r. Data	Bożena Leśniewska Imię i nazwisko	Członek Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	
15 lutego 2016 r. Data	Michał Paschalis- Jakubowicz Imię i nazwisko	Członek Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	
				15 lutego 2016 r. Data
				Zuzanna Góral Imię i nazwisko
				Dyrektor Rachunkowości i Kontroli Wewnętrznej Stanowisko / funkcja